

WELKOM

NETWERKEVENT

17 NOVEMBER 2023

**SUCCESSVOLLE OVERGANG VAN SECUNDAIR NAAR
HOGER ONDERWIJS**

Programma

1

Intro: wat weten we uit literatuuronderzoek over studiesucces HO? 12u-12u20

2

Twee break-out sessies: 12u20-13u

3

- a. Academische taalvaardigheid
- b. Eigenaarschap/zelfsturing

4

**Modernisering SO: voorbereidend jaar hoger onderwijs:
13u-14u**

Na intro doorlopend lunch

Succesvolle overgang SO-HO: hink-stap-sprong

Ann Martin

Brussel, 17 november 2023

Studiesucces: wat verstaan we hieronder?

Multidimensionaal concept dat zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten omvat:

- Academische prestaties: studiegemiddelden, examenresultaten, voldoen aan studievereisten (starttoetsen, ...)
- Studievoortgang: studie-efficiëntie, verwachte studieduur
- Tevredenheid en betrokkenheid bij de studie
- Ongekwalficeerde uitstroom: % uitval voor einde van opleiding
- Sociaal en psychologisch welzijn van studenten: sense of belonging, ervaren studiebelasting
- Loopbaanontwikkeling: werkgelegenheid, carrièrekansen

Studiesucces in hoger onderwijs: een veelheid aan factoren

Onderzoek van Robbins, Lauver, Le, Davis, Langley, & Carlstrom, 2004:
Studiesucces hangt samen met verschillende zaken:

- Studentfactoren
- Opleidingsfactoren
- Externe factoren
- ...

En **interacties** tussen al deze factoren!

“De belangrijkste studentfactoren voor studiesucces in het hoger onderwijs: een grootschalig literatuuronderzoek” (Sarah Doumen, Erna Nauwelaerts, UHasselt)

Focus op **academische prestaties** als maat voor studiesucces

Focus op **studentfactoren** –in samenhang met studiesucces

1. Instroomkenmerken: demografische kenmerken, persoonlijkheid, intelligentie en vooropleiding
2. Student-in-opleiding kenmerken: motivatie, emotie, cognitie, gedrag, context en integratie

Belangrijkste bevindingen m.b.t. instroomkenmerken

- **Demografische kenmerken:** geen gender of leeftijd impact, beperkte impact van *SES*, in meta-analyses geen onderzoek naar migratie-achtergrond tenzij in de lage landen: slechter scoren in eerste jaar HO
- **Persoonlijkheid:** Big Five (gewetensvolheid, openheid, vriendelijkheid, extraversie en neuroticisme): enkel *gewetensvolheid* = zelfdiscipline, betrouwbaarheid, prestatiegerichtheid. Procrastinatie beïnvloedt de prestaties negatief, tenzij actieve procrastinatie.
- **Intelligentie en vooropleiding:** *intelligentie* directe samenhang met studiesucces – *vooropleiding!* (gemiddelde score SO, domeinspecifieke voorkennis en vaardigheden) = één van de belangrijkste factoren voor studiesucces

Belangrijkste bevindingen m.b.t. student-in-opleiding kenmerken

- Motivatie en emotie:

Motivatie: *zelfeffectiviteit* = geloof in de eigen capaciteiten en kansen op succes + *prestatiemotivatie/aspiratie* = motivatie om iets te verwezenlijken en om dit goed te doen (≠ intrinsieke en extrinsieke motivatie)

Emotie: faalangst en persoonlijk emotionele integratie (ervaren stress, ... owv studievereisten): beperkte evidentie

- Cognitie: verwerkings- en regulatie-activiteiten:

Structureren en relateren meest voorspellende waarde voor studiesucces.

Naast: een *strategische studiebenadering* = studeren om goede punten te halen.

Ook: *vaardigheden m.b.t. evaluaties (qua voorbereiding en uitvoering), gespreid leren en zelftoetsing* komen bij de cognitieve regulatieactiviteiten als succesvol naar voren.

Belangrijkste bevindingen m.b.t. student-in-opleiding kenmerken

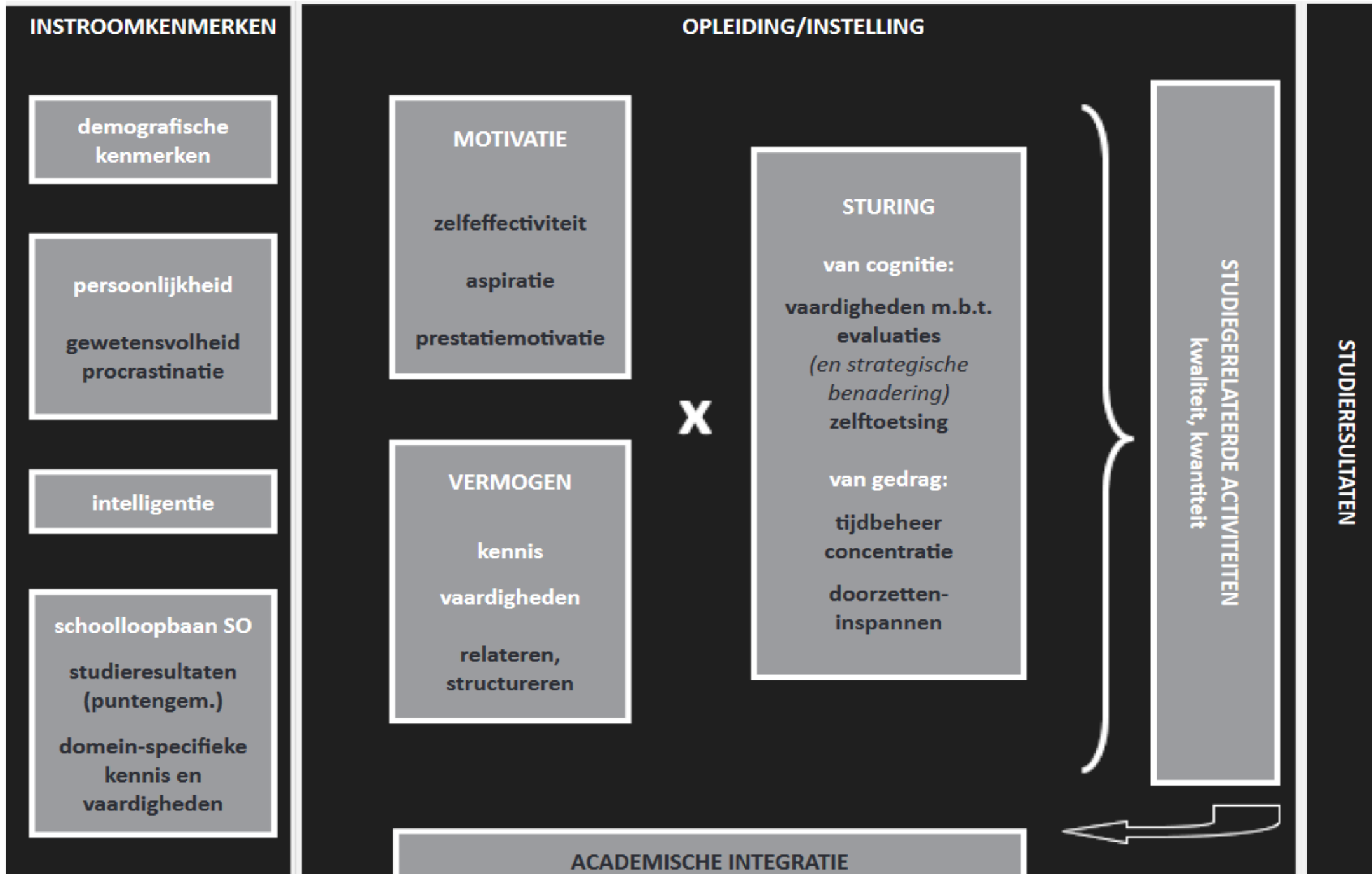
Gedrag:

het *bijwonen van contacturen* en *doorzetten-inspannen* zijn succesfactoren. Daarnaast spelen ook *tijdbeheer en concentratie* een rol bij studieresultaten HO.

Context en integratie:

academische integratie = de mate waarin studenten zich aanpassen aan de academische vereisten van de opleiding + *studie-attitude* = de mate waarin studenten een positieve houding hebben t.o.v. studeren en de mate waarin studenten de doeleinden van een hoger onderwijsopleiding onderschrijven – andere aspecten van integratie en samenwerking met peers (peer learning)/docenten/... beperkte samenhang met studiesucces. Steun van naaste omgeving geen correlatie.

Figuur 1. Werkmodel

Wat zegt ChatGPT?

10-tal factoren bepalen mee de mate van studiesucces in HO:

- **Motivatie:** intrinsiek duurzamer dan extrinsiek (wel cultureel bepaald) – in bovenstaand onderzoek: **prestatiemotivatie/aspiratie/zelfeffectiviteit**
- **Studievaardigheden:** **effectieve planning, tijdsbeheer**, notities nemen, studietechnieken, **zelfdiscipline:** mate van focus kunnen houden, aandachtig zijn – in bovenstaand onderzoek: **relateren/structureren**
- **Ondersteuningsystemen:** sociale en academische: medestudenten, docenten, mentoren, instelling zelf, omgeving
- **Emotioneel en psychologisch welzijn:** stressmanagement, copingmechanismen, **aanpassingsvermogen aan nieuwe situaties (academische integratie)** – sturing van gedrag: **doorzetten/inspannen**

Wat zegt ChatGPT?

- ▣ **Toegang tot bronnen:** makkelijk toegankelijk studiemateriaal en andere mogelijke studiebronnen
- ▣ **Actieve betrokkenheid bij de les** helpt voor retentie: deelname aan discussies, vragen stellen, opdrachten uitvoeren
- ▣ **Doelgerichtheid:** hangt samen met motivatie: hoe duidelijker je academisch doel, hoe gemotiveerder – **in onderzoek: aspiratie**
- ▣ **Academische voorkennis en intellectuele capaciteit – in onderzoek: sturing van cognitie: vaardigheden i.v.m. evaluaties - zelftoetsing**
- ▣ **Culturele en sociaal-economische factoren:** thuistaal, **SES**, ...

What's next?

Twee keuze-sessies:

- **Sessie rond zelfsturing:** sturing van cognitie en gedrag – eigenaarschap over eigen leren: We zeggen dat studenten eigenaar zijn van hun leren wanneer ze verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leerproces. Ze ondergaan niet gewoon wat docenten hen aanbieden, maar doen er iets mee. De lerende is aan zet.
- **Sessie rond academische integratie: academisch taalgebruik** – hoe leerlingen klaarstomen voor een nog betere academische integratie via tools voor taalondersteuning – eigen maken van academisch taalgebruik

Eigenaarschap in eigen leerproces

Breakout sessie

Ellen Moens

Netwerkevent 17/11/23

Drie topics

1

Welke vaardigheden hebben lerenden nodig om eigenaar te worden van hun leerproces?

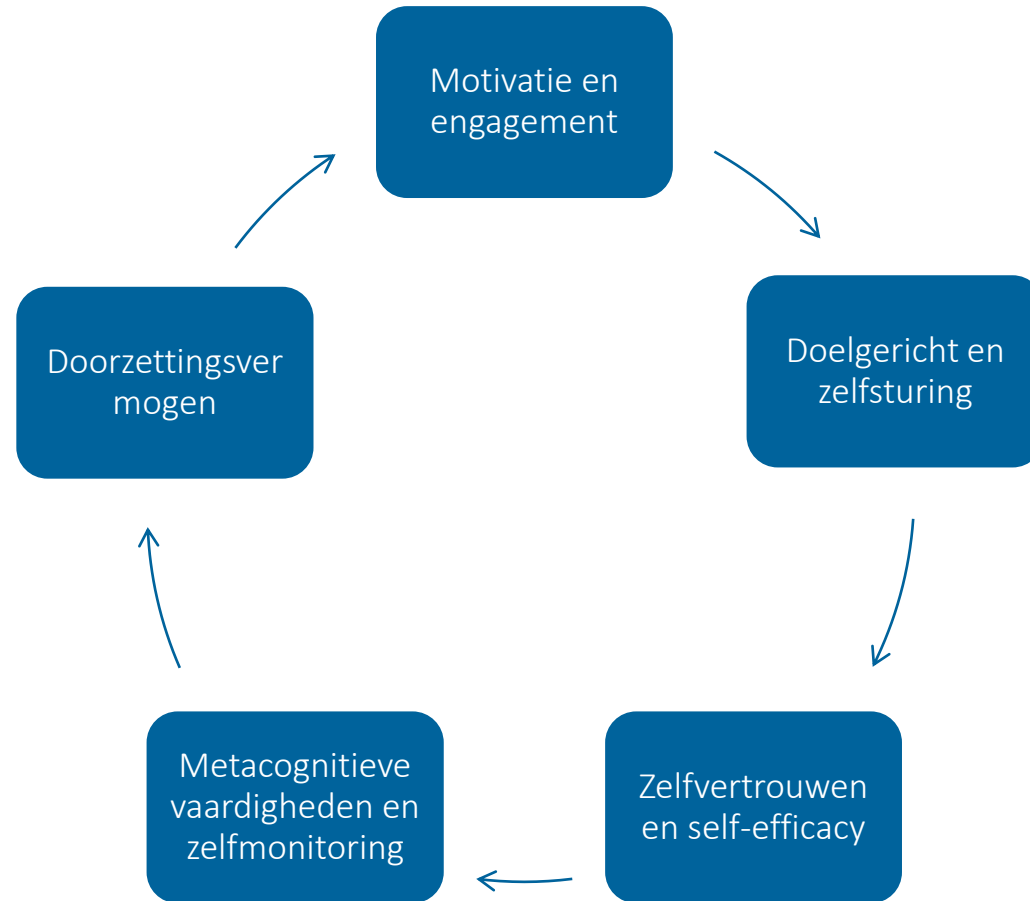
2

Hoe kan je bevorderen dat studenten hun leren in handen nemen?

3

Informeel leren: kennisdeling en ervaringen uitwisselen

Welke vaardigheden hebben studenten nodig om hun leerproces in handen te nemen?

Het belang van zelfregulerende vaardigheden

Studenten...

nemen initiatief

plannen acties

sturen actief hun gedrag

afgestemd op leerdoelen

... in functie van een doel op lange termijn.

Hoe zit het met mijn eigenaarschap?

Novice

Ik slaag erin om overzichtelijke en kernachtige notities te maken bij lezingen of studie.

Ik kan mijn werk goed plannen, organiseren, monitoren, evalueren en bijsturen.

Wanneer ik informatie verwerk doe ik dat door bewust te selecteren, analyseren, structureren, relateren, concluderen en presenteren.

Wanneer ik iets nieuws leer, weet ik hoe ik dat best aanpak en kies ik die strategie die me de grootste leerwinst oplevert.

Ik sta regelmatig stil bij hoe ik iets heb aangepakt. Ik analyseer, bedenk alternatieven en stuur doelgericht bij.

Ik ga actief op zoek naar feedback van anderen over hoe ik mijn werk aanpak en hoe ik daarin kan groeien.

Expert

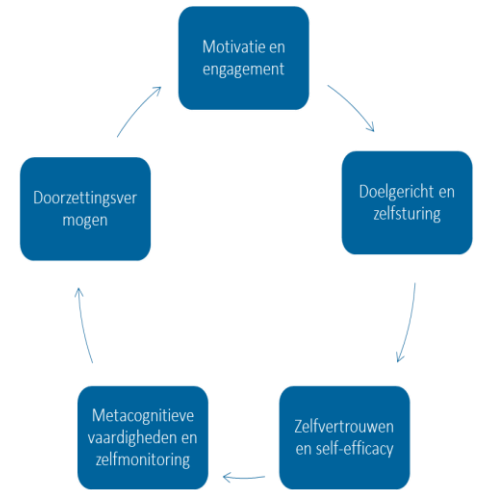
Wat leren we hieruit als leerkrachten/docenten?

Eigenaarschap opnemen: **veel** en **diverse** vaardigheden

Eigenaarschapsontwikkeling is een **onderwijsdoel**

Eigenaarschapsontwikkeling is een **gedeelde verantwoordelijkheid**

Eigenaarschapsontwikkeling: **in groeilijnen en geïntegreerd**

Zelfgestuurd leren kun je niet zelfgestuurd leren

Emmy Vrieling, Open Universiteit (Welten-instituut)

Drie topics

1

Welke vaardigheden hebben lerenden nodig om eigenaar te worden van hun leerproces?

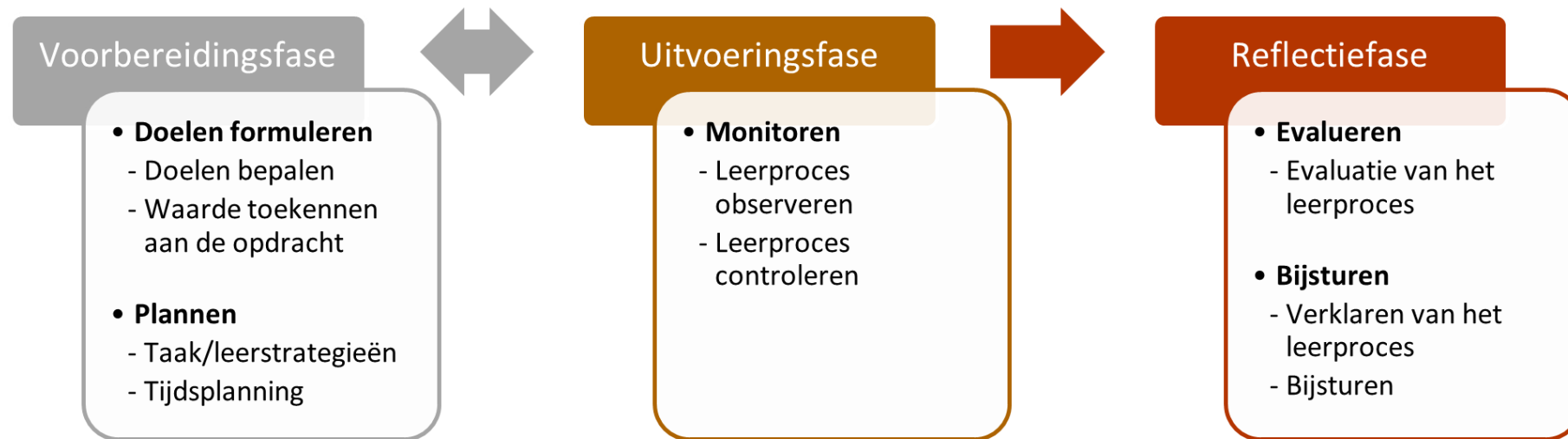
2

Hoe kan je bevorderen dat studenten hun leren in handen nemen?

3

Informeel leren: kennisdeling en ervaringen uitwisselen

1. Ondersteunen van het zelfregulerend leren

Proces zelfregulerend leren gebaseerd op Bandura (2008); Ter Horst (2017); Zimmerman (1998)

Aan de slag: een voorbeeld uit de opleiding Voedings- en dieetkunde

Belangrijk: de weg naar zelfstandigheid ondersteunen

SCAFFOLDING

1. Sturen
 - bv. uitgewerkt voorbeeld: de werkwijze van de expert
 - bv. luidop modelleren als leerkracht
2. Begeleiden
 - bv. een stappenplan
3. Monitoren
 - Zelfstandig verwerken

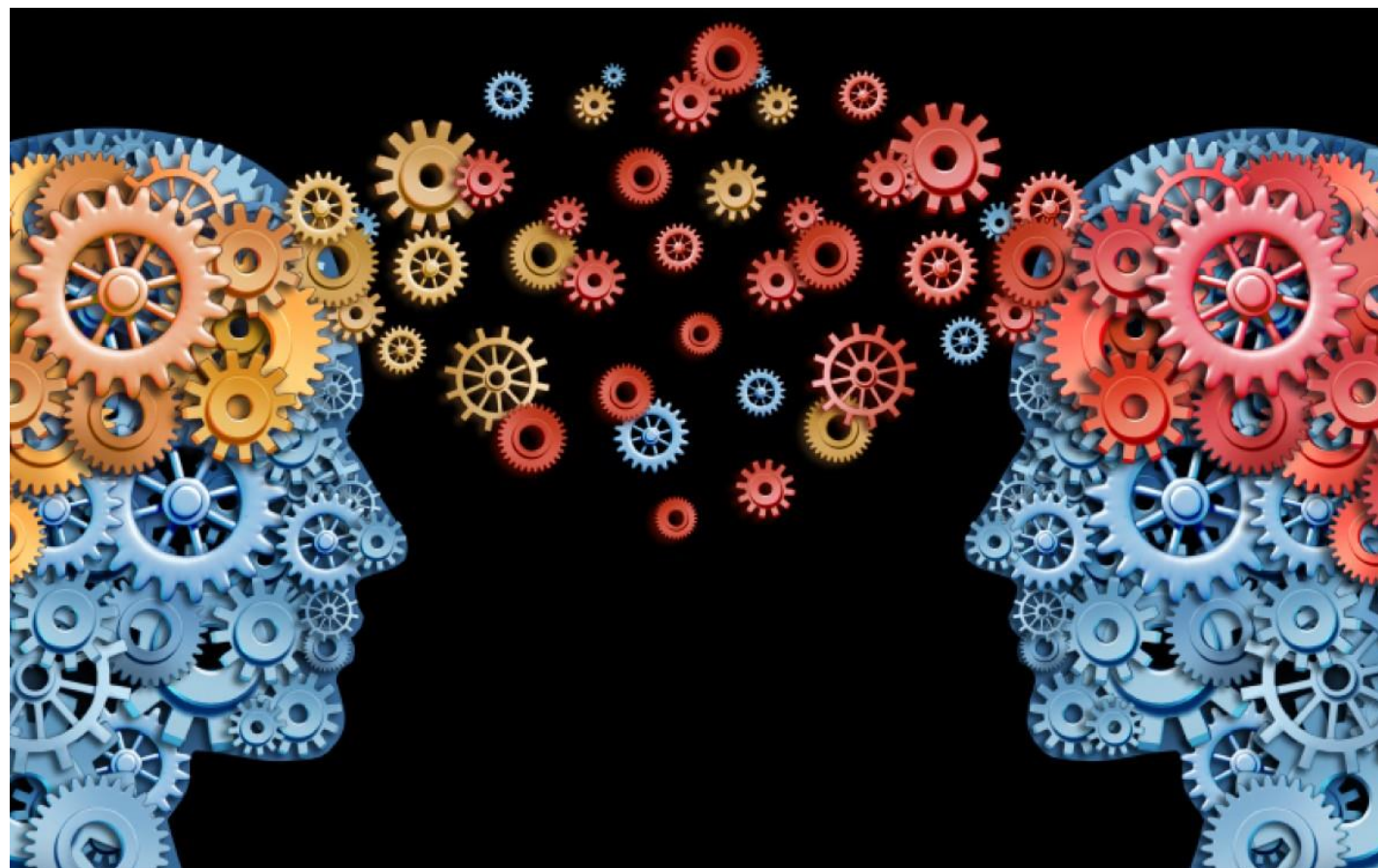
2. Leerstrategieën versterken

Algemeen: studiemethodiek/planning en leren leren

Docent/leerkracht: Van informatie naar kennis

1. Controleren van begrip
 1. ~ Fixed mindset
 2. ~ Oppervlakkig leren
2. Belang van structuur: voorkennis + mindmap/kapstok (~ samenvatting)
3. Expliciteren van de specifieke leerstrategie

Vragen? Bedenkingen? Belangrijke boodschappen?

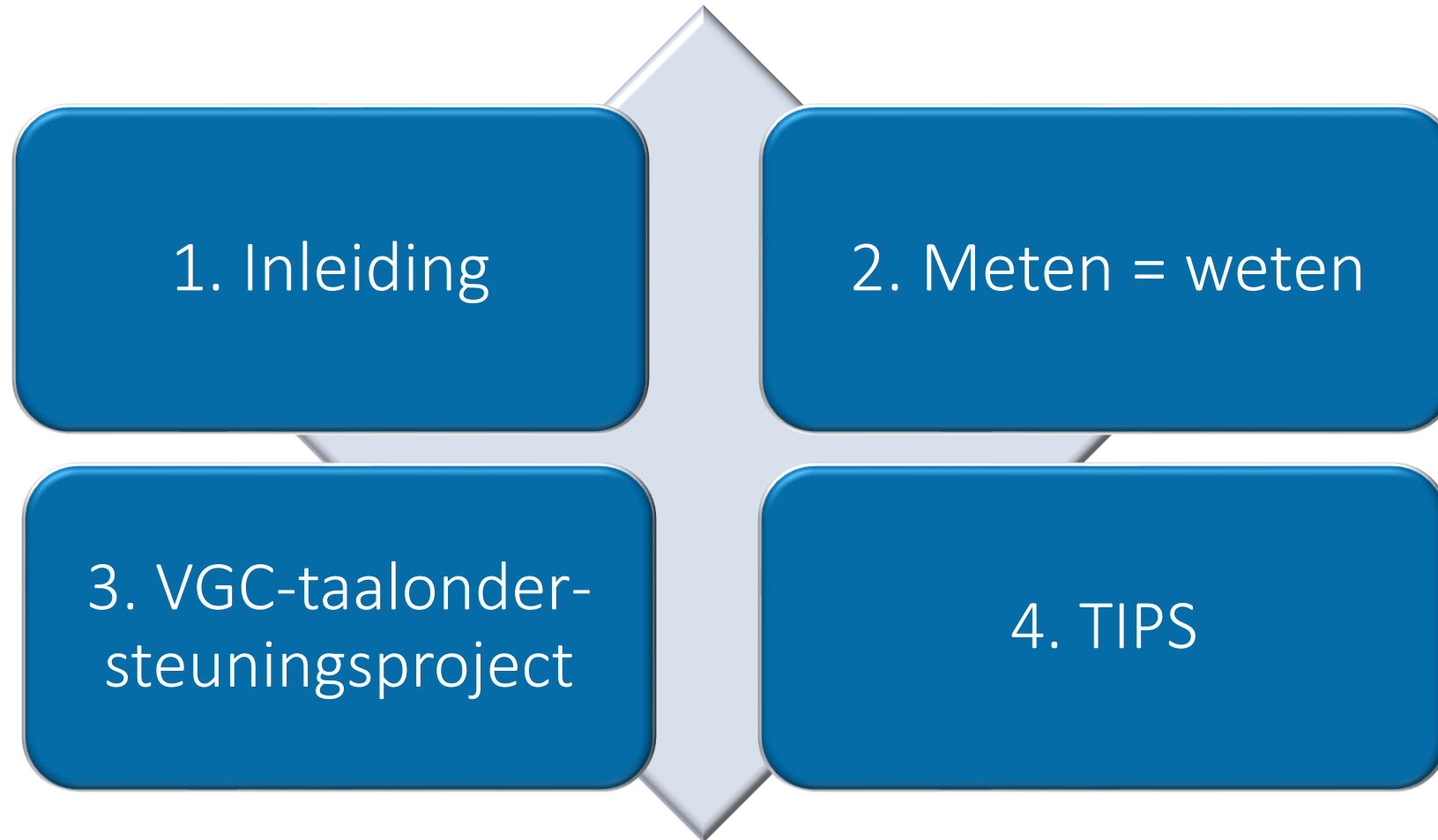
Een aanpak op maat van meertalige studenten met taaluitdagingen: *geen fait divers!*

Breakout sessie

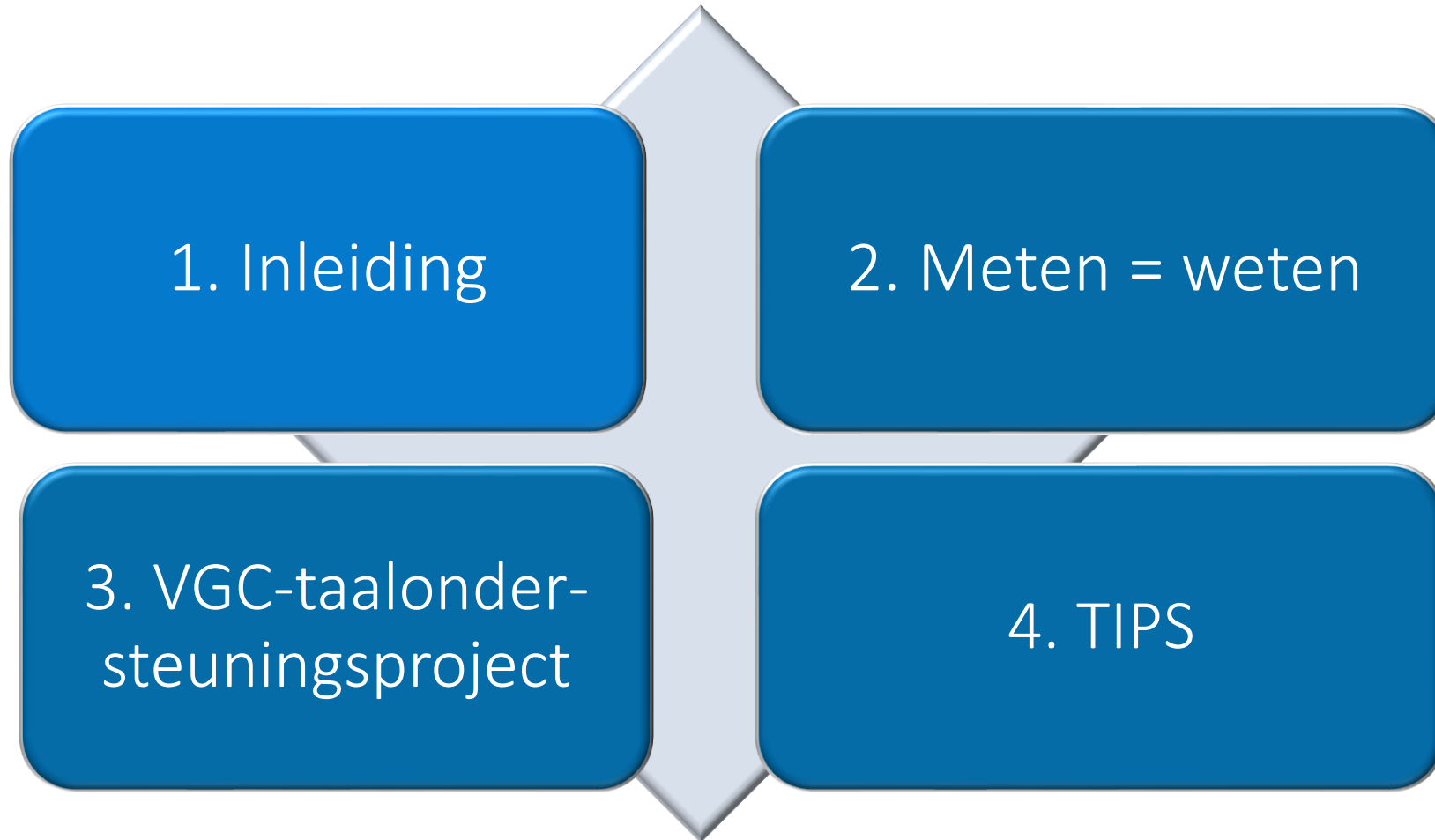
 An De Moor (Odisee) en Sarah Van Bulck (EhB)
 17/11/2023

KADER

KADER

Waarom aandacht voor taalvaardigheid?

Mevrouw, mijnheer

We moeten u melden dat wij heel dringend reloueten moeten verbatten. Die zullen beginnen op dinsdag 5 september om 9 uur en normaal gesproken klaar zijn op woensdag 13 september rond 16u. Dit heeft tot gevolg dat de pinoot naar de stollangen asgenaat moet worden. Wij vragen u dan ook uw fieber vanaf maandagavond en zeker vanaf dinsdagochtend op het zirkje te zetten. Wij verontschuldigen ons voor de problemen die deze situatie veroorzaakt.

Ga naar wooclap.com en gebruik de code **TEBKUK**

Welk % woordenschatkennis is nodig om een hoorcollege te begrijpen en de leerstof nadien te kunnen studeren?

1

Ga naar wooclap.com

2

Voer de code van het evenement in de bovenste banner in

Evenementcode
TEBKUK

1

Stuur [@TEBKUK](https://twitter.com/TEBKUK) naar **0460 200 711**

2

Je kan deelnemen

Mevrouw, Meneer

We moeten u melden dat wij heel dringend rioleringswerken moeten uitvoeren. Die zullen beginnen op dinsdag 5 september om 9 uur en normaal gesproken klaar zijn op woensdag 13 september rond 16u. Dit heeft tot gevolg dat de oprijlaan naar de garageruimte opengebroken moet worden. Wij vragen u dan ook uw auto vanaf maandagavond en zeker vanaf dinsdagochtend op het pleintje te zetten. Wij verontschuldigen ons voor de problemen die deze situatie veroorzaakt.

= ongeveer 92 % "tekstdekking"

➤ 95-98% nodig om de boodschap te begrijpen!

Taal is ons midden, daarom moeten we goed leren schrijven

Joris Vlieghe en Wiede Sieds Koopal zien met lede ogen hoe hun studenten een bloedbad tegen het Nederlands aanrichten.

Joris Vlieghe & Wiebe Sieds Koopal
Docent wijsgerige pedagogiek (KU Leuven); assistent wijsgerige pedagogiek (KU Leuven).
Maandag 30 januari 2023 om 3.25 uur

HOGER ONDERWIJS

Een 'gebid' is geen 'gebit': taalfouten wijzen op tekort aan tekstbegrip

Professoren krijgen wat te lezen tijdens het verbeteren van examens. Maar het gaat verder dan dat. Studenten komen moeilijker tot redeneren en kennen vaak academisch taalgebruik niet. Hoe gaan professoren daarmee om?

Klaas Maenhout
Maandag 6 februari 2023 om 3.25 uur

Lieve De Wachter over taalproblemen van studenten: "Het grootste probleem is structuur, dan stijl en dan pas spelling"

Door De Wereld van Sofie

6 maanden geleden 16 min

Is het zo slecht gesteld met de taalvaardigheid van de Vlaamse studenten? En waaraan ligt dat dan? Een vraag voor Lieve De Wachter, professor Academisch Nederlands en taalbeheersing KU Leuven.

Volgende afleveringen afspeelen

De Wereld van Sofie
Hoe groot is de taalverloeding van onze jeugd? "Studenten missen instrumenten in de taal om precies te werk te gaan"
Er zijn klachten over de jeugd van tegenwoordig. Want kunnen ze nog wel schrijven? Is hun taalbegrip nog groot genoeg? Een aantal profen en docenten...
7 februari 2023 5 min

Classic Stories
Van Abba Tot Zappa: de link tussen Die Antwoord en Red Hot Chili Peppers
Flea, de basgitarist van Red Hot Chili Peppers, speelde mee in de clip van 'Ugly Boy' van Die Antwoord. Luister hierboven

Academici luiden alarmbel over desastreuze vaardigheden in hoger onderwijs

Studenten kunnen niet meer schrijven

16-08-18, 07.17u - Ann Van den Broek

▶ Studenten hebben het alsmat moeilijker om correct en nauwkeurig te formuleren. ©

<https://radio1.be/luister/select/de-wereld-van-sofie/lieve-de-wachter-over-taalproblemen-van-leerlingen-het-grootste-probleem-is-structuur-dan-stijl-en-dan-pas-spelling>

HUMO

TAALNIVEAU STUDENTEN

Professoren ergeren zich aan taalfouten van studenten: 'Soms moet ik echt moeite doen om te begrijpen wat er staat'

Geen hoofdletters of punten, hopen dt-fouten en de eind-n die weggelaten wordt. Steeds meer docenten in het hoger onderwijs trekken aan de alarmbel over het dalende taalniveau van hun studenten. 'Dit is een taalverloeding van de taal.'

PAUL NOTELTEIRS
MAANDAG 6 FEBRUARI 2023

Heel veel talige uitdagingen,
zeker in Brussel

© Shutterstock

Ruim 4.500 kleuteronderwijzers staan voor de klas in lager onderwijs

In Vlaanderen staan 4.558 leerkrachten met een diploma kleuteronderwijs voor de klas in de lagere school. Dat melden 'De Standaard' en 'Het Nieuwsblad'. Het gaat meestal om tijdelijke vervangingen.

SVM 07-11-Ah De Moor E07/11/2023

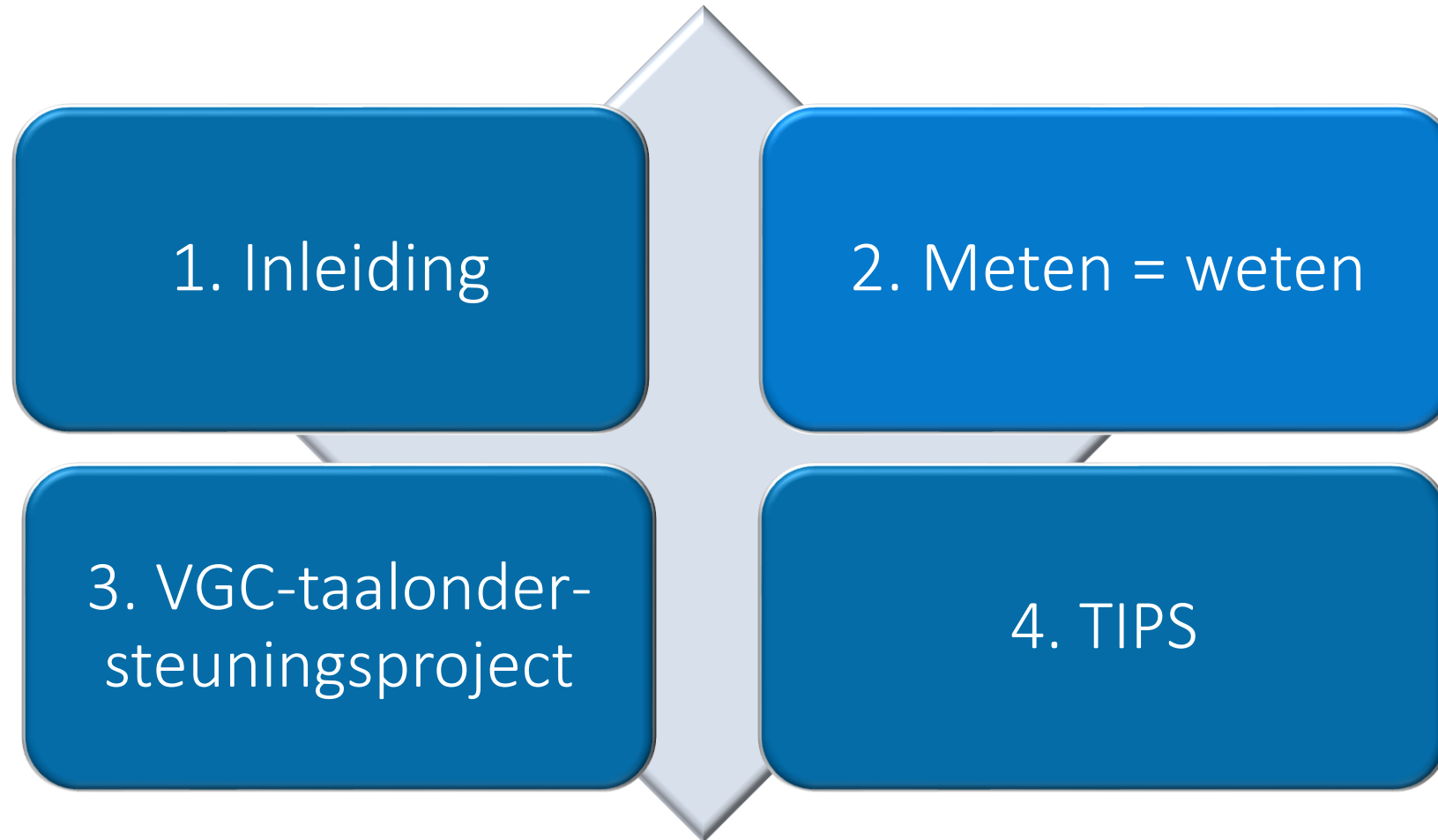
MAAR

PROBLEEM!

36

KADER

Meten is weten: taalscreening @Odisee

**meten
is weten**

- ✓ academische taaltest
- ✓ strategische taalvaardigheden: lezen en woordenschat
- ✓ kennis en strategieën

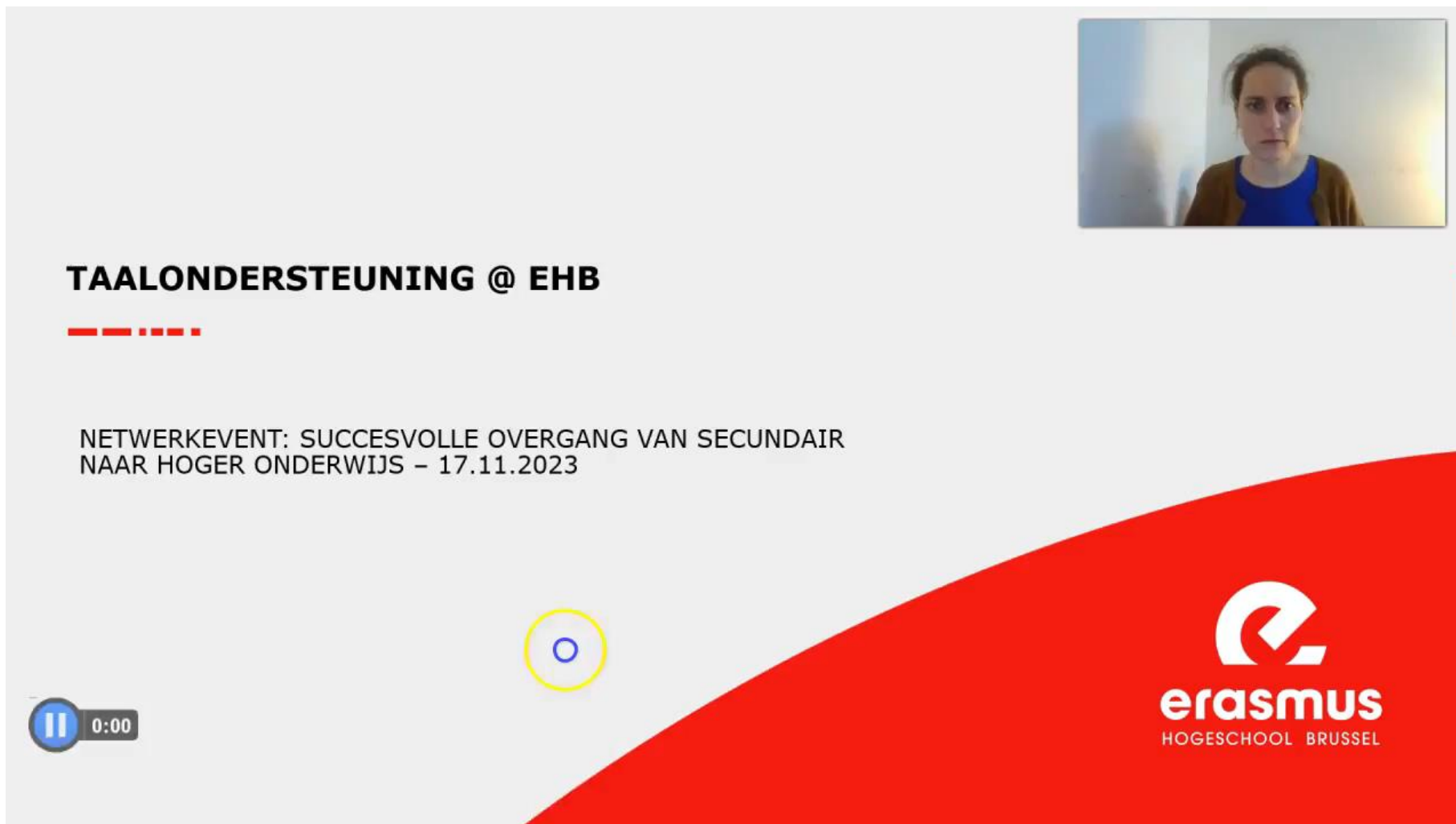
Doe de LUCI-test:

Luci-platform KU Leuven - Verken Jezelf

of https://ilt.kuleuven.be/taalvast_demo/

“Taal is een noodzakelijke, maar geen voldoende voorwaarde voor studiesucces”
(De Wachter, Heeren, Huyghe, Marx, 2013)

Taalscreening @EhB

TAALONDERSTEUNING @ EHB

NETWERKEVENT: SUCCESVOLLE OVERGANG VAN SECUNDAIR
NAAR HOGER ONDERWIJS – 17.11.2023

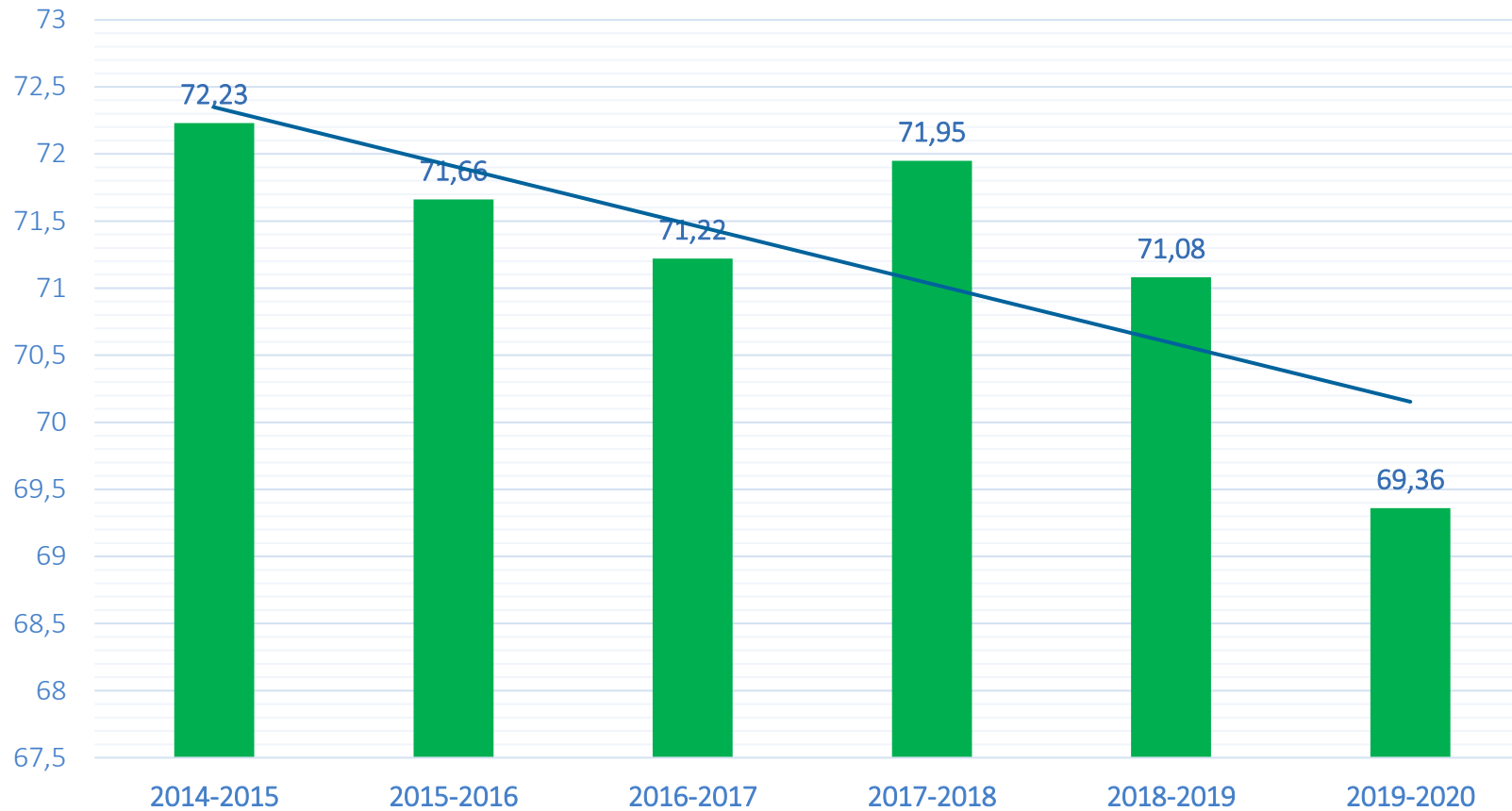
0:00

erasmus
HOGESCHOOL BRUSSEL

A video player interface showing a presentation slide. The slide has a white background with a red curved shape at the bottom right. The title 'TAALONDERSTEUNING @ EHB' is in bold black text, followed by a red dashed line. Below that is the subtitle 'NETWERKEVENT: SUCCESVOLLE OVERGANG VAN SECUNDAIR NAAR HOGER ONDERWIJS – 17.11.2023'. In the bottom left corner of the slide, there is a blue pause icon and a timer showing '0:00'. In the bottom right corner, there is the Erasmus Hogeschool Brussel logo, which consists of a stylized 'e' in a red circle above the text 'erasmus' and 'HOGESCHOOL BRUSSEL'. A small yellow circle with a blue dot is visible in the center of the slide. In the top right corner of the video player, there is a small video thumbnail showing a woman with dark hair wearing a blue top and a brown jacket, looking directly at the camera.

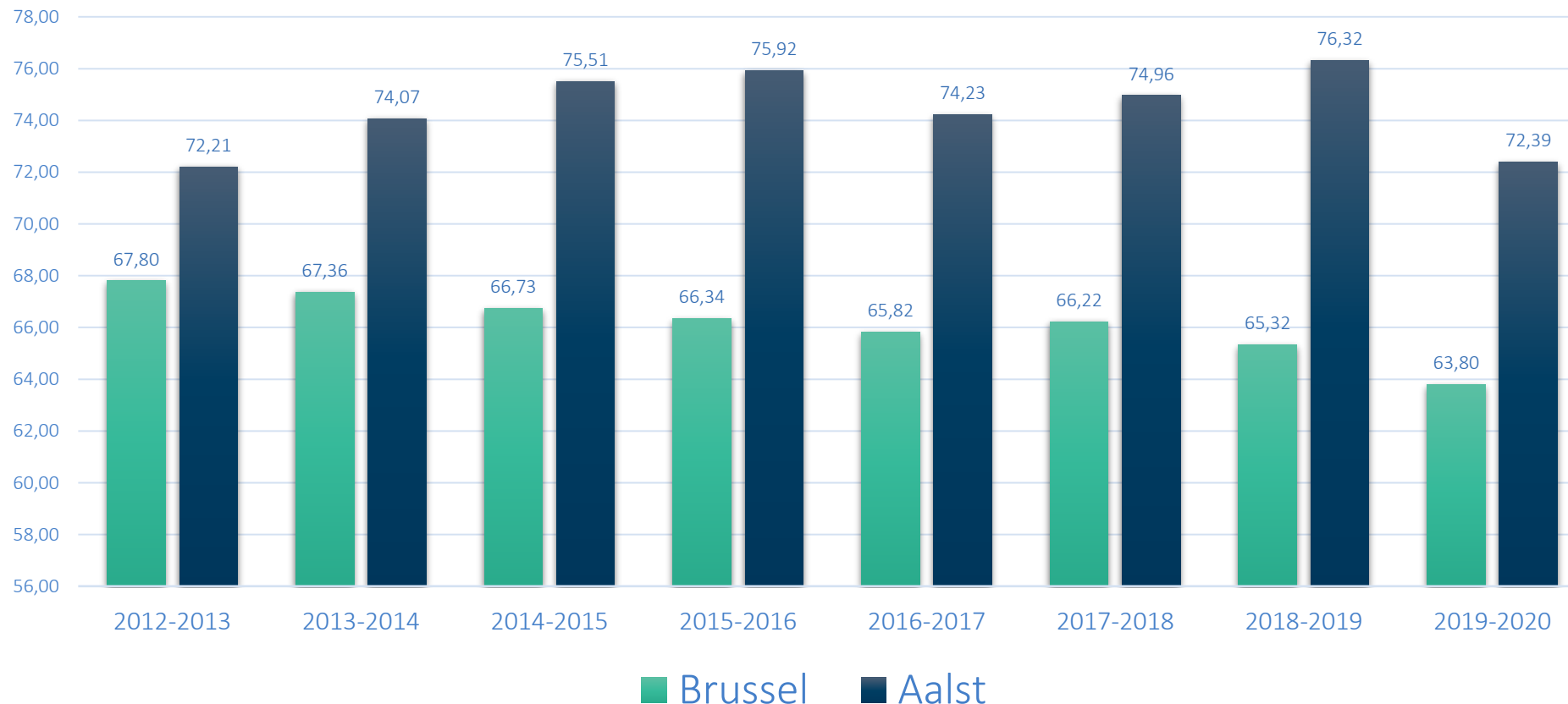
METEN IS WETEN: overzicht resultaten starttaaltest eerstejaarsstudenten 2014-2019

Studiegebied Bedrijfskunde

Vergelijking campus Brussel en Aalst

Onderzoek 'Taal telt'

Tom Colpaert en An De Moor

Uit de koppeling van 8.053 taaltestresultaten met studiecijfers van eerstejaarsstudenten blijkt :

Een grote taalvaardigheid is geen garantie op een succesvolle studie – er moet ook gestudeerd worden – maar het is wel een voorwaarde.

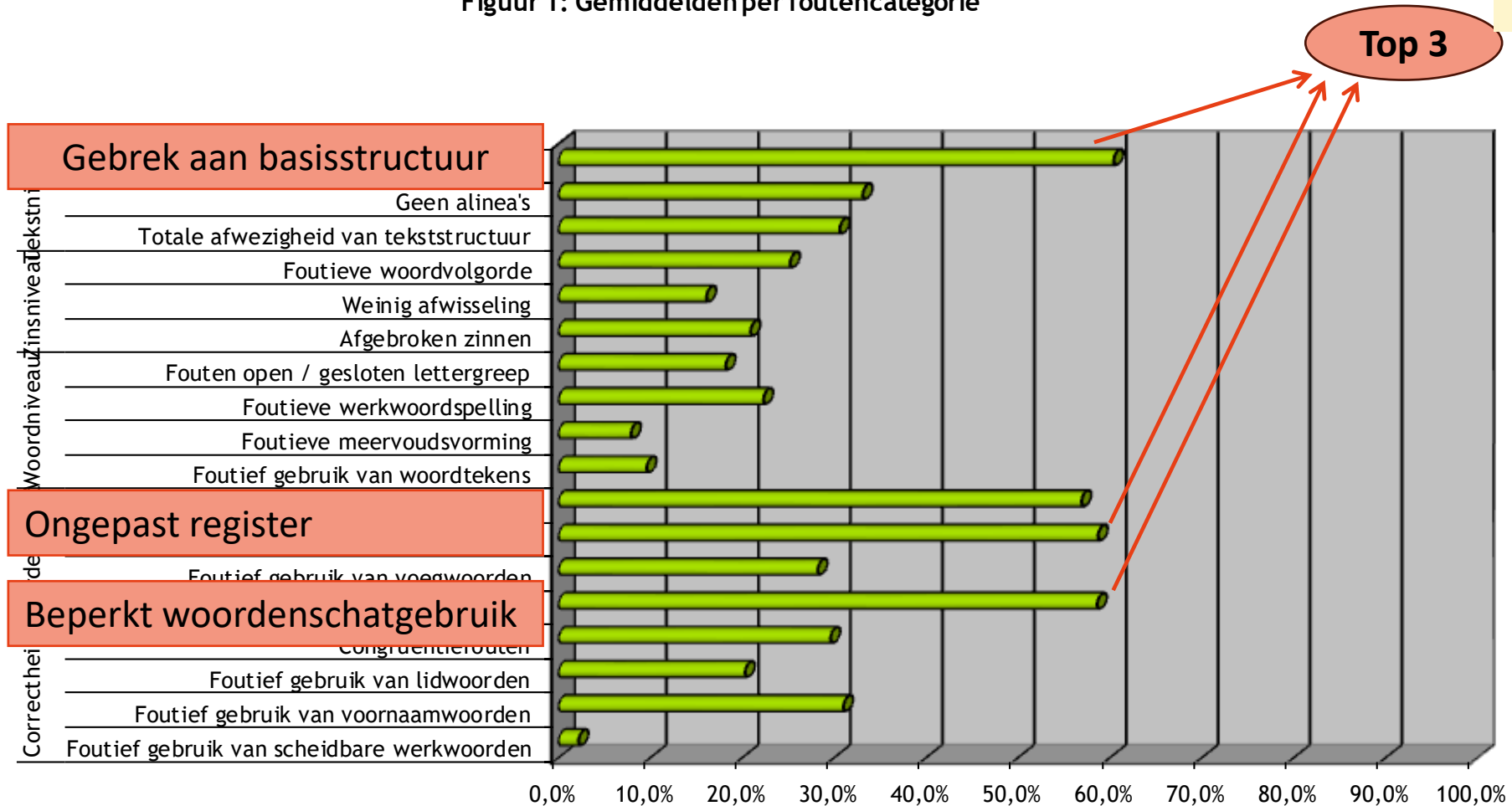
www.odisee.be/talenbeleid

Grootste knelpunten

meten
is weten

Figuur 1: Gemiddelden per foutencategorie

Onderzoek Huis van het Nederlands Brussel, VLEKHO, HONIM, VUB, Erasmushogeschool Brussel in 2006-2007

DAT > CAT > professionele TV

LEUVENSE TEST BIJ EERSTEJAARS TOONT VOORSPELLENDE WAARDE

Taalvaardige student heeft streepje

VOOR

05/11/2013 | Tom Ysebaert

Wie niet goed overweg kan met academische taal, betaalt daar bij de eerste examens de prijs voor. Maar geen paniek. 'Bijspijkeren kan', zegt Lieve De Wachter van de KU Leuven.

KDG-HOGESCHOOL KRIKT BEGINNIVEAU ONDERWIJSSTUDENTEN OP

Bijspijkeren doet slaagkans stijgen

Intensief bijspijkeren brengt in twee jaar de studenten in de Antwerpse onderwijzersopleiding weer op het gewenste peil.

VAN ONZE REDACTEUR

TOM YSEBAERT

ANTWERPEN | Het was een ontzetsende vaststelling die ze aan de Karel de Grote-hogeschool (KdG) in Antwerpen deden: de eerstejaars in de lerarenopleiding deden het slechter in een spellingstest dan twaalfjarigen. 'Tot de helft van de studenten die beginnen aan de opleiding onderwijzer haalt het vereiste basisniveau niet voor Frans, wiskunde en taalvaardigheid Nederlands', zegt Geert Speltinx van het departement lerarenopleiding.

Hij wilde er iets aan doen en zette het project 'Onderwijs op Maat' op, dat twee jaar gelden van start ging. Ze laten alle studenten een *assessment* afleggen, een digitale test waarmee hun beginniveau bepaald wordt, en tegelijk hoe ze ervoor staan met het oog op het eindexamen. Wie ondermaats presteert, krijgt een traject op maat aangeboden. Het kan gaan om bijlessen, soms 's avonds, soms door zelfstudie. Bij de examens wordt het niveau dan opnieuw getest en krijgen de studenten daar feedback over.

En het bijspijkerwerk levert iets op. 'Studenten die aan "Onderwijs op Maat" deelnemen, zien hun slaagkansen met tien procent toenemen', vertelt Speltinx. 'Voor het project scoren ze 65 procent, op het einde ervan - na twee jaar - 75 procent. Voor wiskunde verdubbelden de slaagpercentages zelfs, van 35 naar 70 procent.' Het aanbod is vrijblijvend. Soms nemen studenten het meteen aan, soms slaan ze het eerst af en beginnen ze er pas in februari mee, na de eerste (tegenvallende) examenperiode.

Extra studiedruk

Uit een bevraging bij meer dan 100 studenten over deze manier van werken bleek dat ze het project positief evalueren, omdat ze meteen hun sterktes en zwaktes leren kennen en daar sneller op kunnen inspelen.

De bijlessen betekenen wel extra studiedruk. 'De studenten kunnen enkele vakken nog niet opnemen, maar we merken dat zij niet geneigd zijn dat te doen', aldus Speltinx. 'Iedereen moet dat voor zichzelf uitmaken.'

De slaagkans van studenten die bijles volgen, stijgt met 10 procent. © hh

'De vooropleiding en sociale achtergrond kunnen we niet veranderen, het niveau wel'

De oorzaken van het afnemende beginniveau zijn bekend. Steeds meer jongeren vinden de weg naar het hoger onderwijs, ook leerlingen die uit het TSO en BSO komen. Zij hebben minder schoolse voorkennis dan hun ASO-collega's.

Ook de sociaal-economische achtergrond beïnvloedt de studieresultaten. 'Aan sociale situatie of een vreemde thuistaal kunnen we niets doen', zegt Speltinx, 'maar aan het niveau wel. En we zien dat daaraan werken ook vruchten afwerpt.'

Door de goede resultaten wil de Karel de Grote-hogeschool de aanpak nu uitbreiden naar andere opleidingen. Geert Speltinx stelde met David Gijbels van de Universiteit Antwerpen de ervaringen met 'Onderwijs op Maat' te boek en ze stellen dat boek voor op 17 januari.

ONLINE
www.kdg.be

Schrijven doet beter onthouden dan typen

28 september 2020

Wat werkt nu het beste om iets te onthouden? Iets intikken op de computer? Of iets opschrijven op papier? Een nieuwe Noorse studie pleit voor het tweede. En tekenen blijkt ook een bijzonder handige geheugentip!

Laptop is de boosdoener; de pen moet terug het onderwijs in!

Jessie van der Beek

OPINIE

Terwijl de een digitalisering in het onderwijs hoog in het vaandel heeft staan, keurt de ander dit af. Net als ik dat doe. Door het vele gebruik van de laptop in de les kunnen studenten vandaag de dag amper schrijven. Ze weten nauwelijks wat ze op hun laptop tikken, omdat het gewoon veel te snel gaat, ze worden afgeleid, kunnen geen letter meer schrijven en weten amper hoe ze een pen moeten activeren. Sterker nog, het gros heeft niet eens een pen bij zich en kijkt me schaapachtig aan als ik ze vraag een pen en papier op hun bureau te leggen. 'Maar we doen toch alles op de laptop?!'

Aan de hand van drie argumenten poog ik hier aan te tonen dat digitalisering in het onderwijs een negatieve invloed heeft op de ontwikkelingen van studenten en dat studenten weer moeten gaan schrijven voor het bereiken van betere resultaten.

◀ **'Schrijvende studenten maken een motorisch geheugenspoor aan.'** FOTO LEX VAN LIESHOUT/ANP

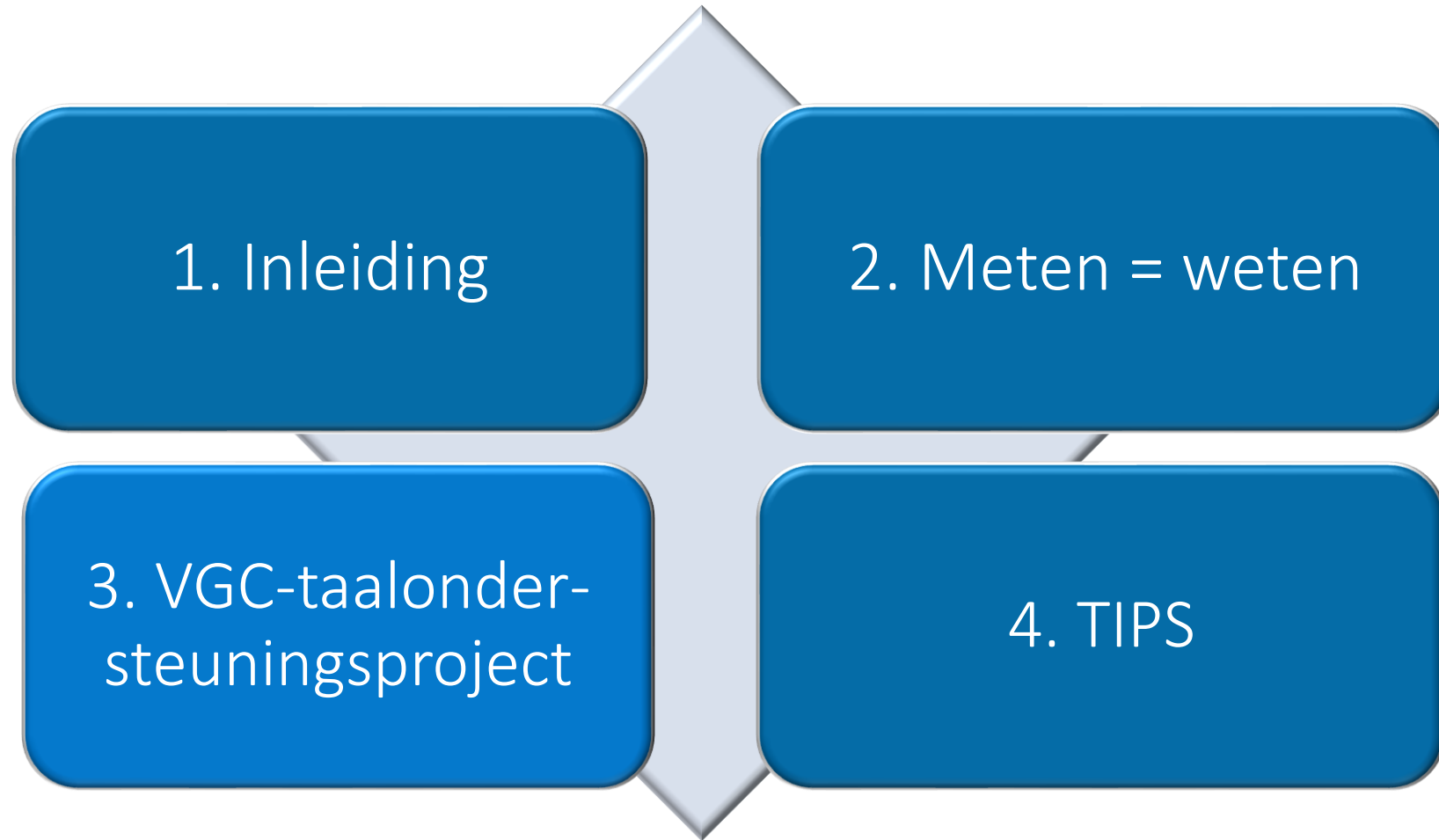
Ten eerste blijkt uit meerdere onderzoeken dat schrijvende studenten een motorisch geheugenspoor aanmaken, waardoor een uitgebreider patroon van hersenactiviteit kan plaatsvinden. Daar komt bij dat studenten die met de laptop aantekeningen maken, flink lager scoren bij tentamens dan degenen die dat met de hand doen. Uit onderzoek blijkt dat het verschil wel tot één en een kwart punt kan zijn.

Op de tweede plaats raken studenten die op hun laptop werken veel sneller afgeleid. Tegenwoordig is elke laptop voorzien van allerlei apps, zoals whatsapp en games. Als je even lekker in je *flow* zit, springt er weer een whatsappje in beeld en dit zorgt direct voor afleiding. Daarnaast nemen studenten whatsapptaal over in de standaardtaal, waardoor er enorm veel fouten ontstaan en ze deze fouten niet eens meer herkennen. Door het schrijfonderwijs aan te wakkeren, wordt tegengegaan dat studenten – door het snelle tikken bijvoorbeeld – schrijffouten maken en dat ze niet worden afgeleid op het moment dat ze op papier hun werk maken. Mijn laatste argument is dat het

enorm slecht is voor je brein als je de hele dag naar een scherm staart. Dat de hersenschors krimpt naarmate je ouder wordt was al bekend, maar dat deze krimp al optreedt bij jongeren die vroegtijdig naar schermen kijken is een nieuwe verontrustende ontwikkeling. Anno 2020 zitten studenten gemiddeld zeven uur per dag op school, waarvan ze zeker vier uren achter de laptop doorbrengen. Na school zijn ze natuurlijk nog niet klaar met hun huiswerk, games of whatsappgesprekken, wat met zich meebrengt dat de laptop thuis ook nog wordt opengeklapt. Samenvattend, niet de pen is de boosdoener, maar juist de laptop is de oorzaak van lagere cijfers, concentratieproblemen en schrijffouten. Laptopgebruik leidt tot concentratieproblemen, onnodige schrijffouten en krimp van de hersenschors. Ik kan niet anders dan concluderen dat het veelvuldig gebruik van digitale middelen de oorzaak is van de vele problemen die optreden in onderwijs. Laat de leerlingen schrijven!

■ **Jessie van der Beek** uit Oss is docent Nederlands.

KADER

🕒 28 JUNI 2022

▶ **"Naast alle kommer en kwel zijn er ook veel positieve verhalen in ons onderwijs" - Ann Verreth**

Odisee Taalsterk

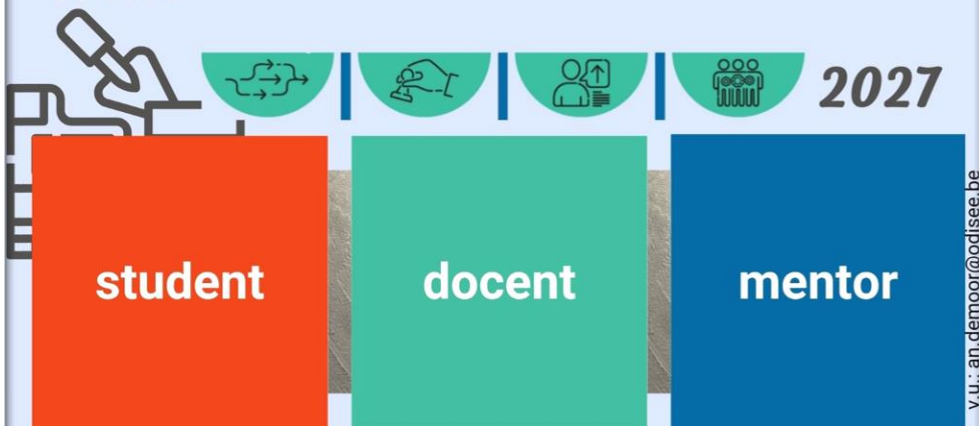
bouwt op de twee pijlers van ons talenbeleid:
meertaligheid & Nederlandse taalvaardigheid

Waarom?

- studiesucces verhogen
- gelijke kansen garanderen
- intellectuele en professionele vaardigheden versterken

Wat?

- individuele taalcoaching
- leergroepen
- ondersteuning tijdens de les
- meertalige conversatietafels
- taalplatform

- TOL-workshops op maat
- hulp bij heldere instructies
- co-teaching
- kwaliteitszorg via taal
- taalcompetentie Engels

- taalbewust begeleiden
- taalcoaching op de vloer

Hoe?

#functioneelengeïntegreerd
#samentaalsterker
#waarderendveranderen

#ondersteuning
#professionalisering
#lerenvanelkaar

Aanpak Odisee

VGC versterkt taalondersteuning Brusselse studenten

ONDERWIJS 26/7/2021

De Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) investeert 200.000 euro in projecten die taalondersteuning bieden aan studenten van de Erasmushogeschool Brussel (EhB) en Odisee.

Het VGC-taalproject Ehb & Odisee

- ▣ Sinds 2020
- ▣ Ca. 1,45 VTE per instelling
- ▣ Voor leraren- en graduaatsopleidingen
@EhB en @Odisee in Brussel

Breed taalbeleid met 3 werven

student

Taalondersteuning op maat

docent

Professionalisering in o.a. taalontwikkeldend lesgeven (TOL)

mentor

Werkplekieren als motor van taalontwikkeling

Acties

1

Taalondersteuning
voor studenten

2

Co-teaching en
co-begeleiding

3

Professionalisering
voor docenten

4

Waarderen van
meertaligheid

Actie 1

Taalondersteuning

Taalcoaching

Taaltools

Actie 1

Jouw taal-gps

@jouwtaal-gps5399 · 68 abonnees · 24 video's

In deze reeks filmpjes van Erasmushogeschool Brussel, Hogent en Odisee krijg je praktisch... >

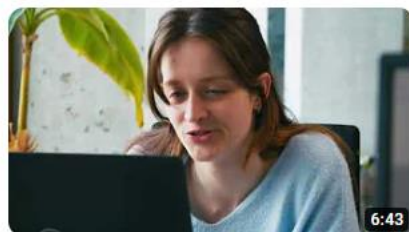
Abonneren

Home Video's Community Kanalen

Nieuwste

Populair

Oudste

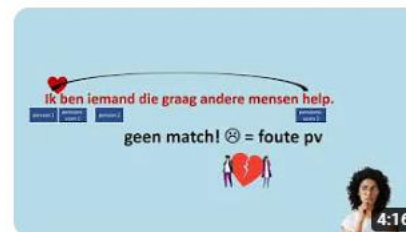
Ellen schrijft een verslag

159 weergaven · 5 maanden geleden

Ayoub schrijft een e-mail

81 weergaven · 6 maanden geleden

De persoon en de persoonsvorm: de perfecte match!

63 weergaven · 6 maanden geleden

Verbuiging adjectief

158 weergaven · 9 maanden geleden

HOE BRENG JE
STRUCTUUR
IN EEN TEKST?

Structuur in een verslag

230 weergaven · 10 maanden geleden

De plaats van het werkwoord

173 weergaven · 1 jaar geleden

Spelling Engelse werkwoorden

110 weergaven · 1 jaar geleden

Signaalwoorden structuur

142 weergaven · 1 jaar geleden

<https://www.youtube.com/@jouwtaal-gps5399/videos>

En wat na de taalscreening?

En wat na de taalscreening?

0:00

Zomerwelkom

Studievaardig voor het hoger onderwijs!

🕒 15 september 2022, 9.30u-14u
📍 Odisee Bxl, Hermes 1, Stormstraat 1

**MENU voor startende
graduaatsstudenten**

- campus & collega's leren kennen
- tips om met een voorsprong aan het jaar te beginnen
- workshops van taalcoaches
- hapje, drankje, babbeltje :-)

Zomerwelkom

voor startende graduaatsstudenten MW, AA en MarCom

🕒 21 september 2023, 10u-13u
📍 Odisee Bxl, Hermes 1, Stormstraat 1

Het Odisee-taalteam serveert...

- kennismaking met campus en collega's
- tips om met een voorsprong aan je studies te beginnen

Odisee

DE CO-HOGESCHOOL

Vind je spreken oké, maar valt schrijven niet mee?
En o jee, alweer een reflectieverslag! Hoe begin je eraan?

Kom op digitale
consultAALtie
op 5 en 7 april van 9.30u tot 12.30u
voor graduaats- en lerarenopleidingen

5 april: kom langs voor individuele taalcoaching
7 april: 2 workshops: goede zinnen bouwen // reflectieverslagen

Het taalteam staat voor je klaar!

Schrijf je in via de link hieronder!

TAALATELIER

@ E0105 & E0106

Maak een afspraak bij jouw eigen taalcoach
of kom langs op donderdag!

MW Praatcafé

Moeilijke begrippen?
Vragen over de inhoud?
Taalvragen?

Welkom bij docent Mitch en taalcoach Leonie!

24 nov, 12 jan, 30 maart, 1 juni
15.45-16.45u @ lokaal 5303.1
Thema: "Uitdagingen van de maatschappelijk werker"

Actie 2

(Bijna) volledige
klasgroep heeft
nood aan
ondersteuning

Co-teaching,
co-begeleiding en
leergroepen

Actie 2

Co-teaching binnen vakken in Odisee

MW Praatcafé OF1: Werken in de stad

Activiteit in de klas

Klassiek Quizlet Live Checkpoint

Zelf leren

Kaarten Leren Test Combineren

Begrippenlijst: Werken in de stad (OF1)

A	B	C	D	E	F
woord/uitdrukking (alfabetisch)	betekenis/syno voorbeeld				
afdwingbaar	via de wet recht hebben op iets en dat kunnen opeisen				
afwijken (van)	anders zijn dan				
assimilatie (de)	het proces van zich volledig te proberen aanpassen (bv. aan een andere cultuur)				
behoefte	nood hebbend aan iets / aan hulp				
belichten: overbelichten, onderbelicht	te veel of te weinig aandacht geven				
belongings (de)	het gevoel van ergens bij te horen				
bemiddeling (de)	tussenkomen, een manier om tot een oplossing te komen bij conflict				
beschikken (over)	gebruik kunnen maken van, hebben				
bevolkingsdichtheid (de)	Het gemiddelde aantal inwoners per vierkante kilometer				

ELK schrijven op drie niveaus

- 1. titels en tussentitels
- 2. krachtige kernzinnen
- 3. samenhang met signaalwoorden
- 4. Schrijf concreet, zodat je lezer het weet!
- 5. korte en lange zinnen
- 6. leestekens = dirigent
- 7. Welke tools helpen mij echt en hoe ga ik er kritisch mee om?

Odisee

4

Marketing is no longer about the stuff that you make,
but about the stories you tell.
Seth Godin

MW: - Praatcafé
- Taalondersteuning bij de lessen communicatie

EBaSO: - Praktijkonderzoek 2
- Workshops Bachelorproef

MarCom: Taalondersteuning in de oefenfirma
Digital: Expertise genredidactiek (reflectieverslagen, logboek, ...)

Actie 3

Het grootste effect bereiken
we door docenten
taalbewust te maken

Professionalisering TOL
(TaalOntwikkelend Lesgeven)

Actie 3: professionalisering

> ook mogelijk voor SO

Campus Brussel TOLt

Sessie TaalOntwikkelen Lesgeven
24 november 2022

Odisee DE CO-HOGESCHOOL

Taalcoach? IKCOok!

van visie naar actie in co-creatie

Programma

- Onthaal vol taal
- Talenbeleid, TOL en IKCO: een gedeelde visie
- Oplossingsgericht coachen! workshop met Vonneke Beeker - *Ilfaro*
- Uitwisseling van goede praktijken en materiaal
- Versterkt naar de start

Woensdag 23/08
9.30u - 16u
Brussel, E6001

Schrijf je [hier](#) in!

Reflectieverslagen begeleiden

Hoe begin je eraan?

63

erasmus HOGESCHOOL BRUSSEL

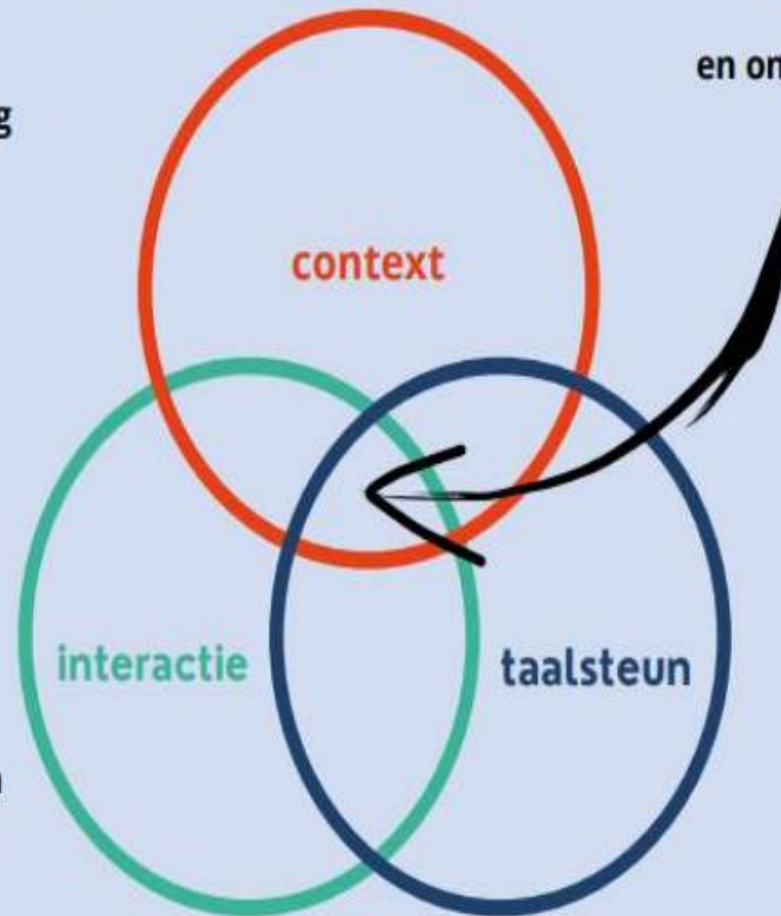
TaalOntwikkelen Lesgeven

Waarom?

Je wil als docent - ook als niet-taaldocent - nadrukkelijk een rol spelen in het stimuleren en begeleiden van het proces van taalontwikkeling van je studenten.

Wat?

Deze tool biedt je als docent
1) een overzicht van handvaten om taalbewust les te geven,
2) een instrument om te reflecteren over je sterktes en werkpunten, en
3) een tool om in dialoog te gaan over deze didactische aanpak.

#samentaalsterker

Hoe?

Je kijkt kritisch naar jezelf als docent, naar je les en je studenten en ondersteunt hun taalontwikkeling via drie pijlers: **context**, **interactie** en **gerichte taalsteun**.

een initiatief van
Odisee Taalsterk

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

TaalOntwikkelen Lesgeven in het Hoger Onderwijs (context, interactie, taalsteun + reflectie)
om de vakinhoudelijke en talige competenties van je studenten te ontwikkelen:
een kijkwijzer voor zelfreflectie + een waaier aan ondersteuningsmogelijkheden
in lijn met de 4 centrale principes in ons onderwijs:

- 1) lean en wendbaar werken,
- 2) de lerende aan zet,
- 3) evalueren om te leren en
- 4) actief leren in authentieke en cocreatieve contexten.

Betekenis van de symbolen

	Ik ben hier nog niet actief mee bezig, maar wil graag experimenteren met verschillende technieken om taalontwikkelen te werken.
	Ik werk al taalontwikkelen in mijn lessen. Ik verdien een TOL-badje. Ik toon met voorbeelden hoe ik dat doe = een goede praktijk (GP)
GP	een goede praktijk (a good practice)

Context			GP
<p>1. Schep je een gepaste context voor de nieuwe leerinhoud die je aanbrengt?</p> <p>Gebruik je de voorkennis van de studenten als springplank? Sluit je aan bij de interesses van de studenten? Creëer je een kader voor de nieuwe leerstof? Leg je de steen van deze les volgens het bouwplan van je vak? Nodig je studenten uit om context aan te brengen? Zorg je ervoor dat de studenten zich voldoende betrokken voelen bij het onderwerp? Geef je voorbeelden? Vraag je voorbeelden?</p>			

Interactie			GP
<p>2. Is er voldoende tijd voor taalproductie?</p> <p>Krijgen de studenten de kans om hun kennis en voorkennis te verwoorden? Verwoorden de studenten oplossingen of uitleg bij de antwoorden? Krijgen alle studenten kansen om taal te produceren, niet alleen de durvers en taalsterke studenten?</p>			
<p>3. Is er voldoende interactie tussen de studenten?</p> <p>Gebruik je interactieve werkvormen? Stellen de studenten elkaar vragen? Wisselen ze kennis uit? Laat je betekenisonderhandeling toe? Mogen de studenten samenwerken?</p>			
<p>4. Is jouw taalaanbod rijk, verzorgd en afgestemd op de studenten?</p> <p>Zijn je formuleringen op het niveau van studenten? Druk je je niet te moeilijk uit, waardoor de studenten niet kunnen volgen? Is je niveau niet te laag, waardoor de studenten niets bijleren? Bied je vaktermen en creëer je de juiste context voor dat aanbod? Pendel je heen en weer tussen academische taal en dagelijkse algemene taal? Accentueer je belangrijke informatie? Gebruik je een verzorgde en duidelijke taal? Spreek je Standaardnederlands? Spreek je rustig? Articuleer je duidelijk?</p>			

Taalsteun			GP
<p>5. Zet je taalleerstrategieën in?</p> <p>Leer je je studenten omgaan met moeilijke woorden? Krijgen ze aanwijzingen bij het lezen van teksten? Stimuleer je je studenten om stil te staan bij hun spreek-, luister-, schrijf- of leesdoel? Laat je hen oefenen in het onderscheiden van hoofd- en bijzaken? Besteed je aandacht aan verschillende tekstsoorten en hun kenmerken?</p>			
<p>6. Geef je taalfeedback?</p> <p>Herhaal je goede taaluitingen van studenten? Parafraseer je? Bevestig je de studenten positief als ze spreken en schrijven? Ondersteun je de studenten bij het formuleren? Herformuleer je de taaluitingen van studenten? Geef je voorbeelden van het taalgebruik dat je van je studenten verwacht, voorbeeldformuleringen? Corrigeer je taaluitingen van de studenten?</p>			
<p>7. Bevat je lesmateriaal taalsteun, visuele ondersteuning?</p> <p>Staan er in je materiaal schema's en afbeeldingen? Gebruik je bordschema's, schrijfkaders, en kijkwijzers? Werk je met concrete voorwerpen en attributen om abstracte begrippen te verduidelijken? Stel je de kennis voor in een woordweb?</p>			

Conclusie bij TOL

Taalbewust docententeam

Taalvaardige en gemotiveerde studenten

Meer studiesucces bij studenten

CONVERSATIETAFELS
CONVERSATION TABLES
TABLES DE CONVERSATION
KONVERSATIONSTISCHE

vanaf 3 oktober
12.30 - 13.30 uur

@ C-0.5-04 (bij de bib)
op maandagen
@ gelijkvloers Erasmus
op andere dagen

Voulez-vous pratiquer votre **français** d'une manière amusante et informelle? Rejoignez-nous les **lundis**!

Opgelet: online taaltafel op 3/10, 24/10 en 21/11!

Practise your **English** in a fun and informal way.
Join us on **Tuesdays** during lunchtime!

Übe dein **Deutsch** auf informelle und ungezwungene Weise.
Komme am **Donnerstagmittag** in der Pause vorbei!

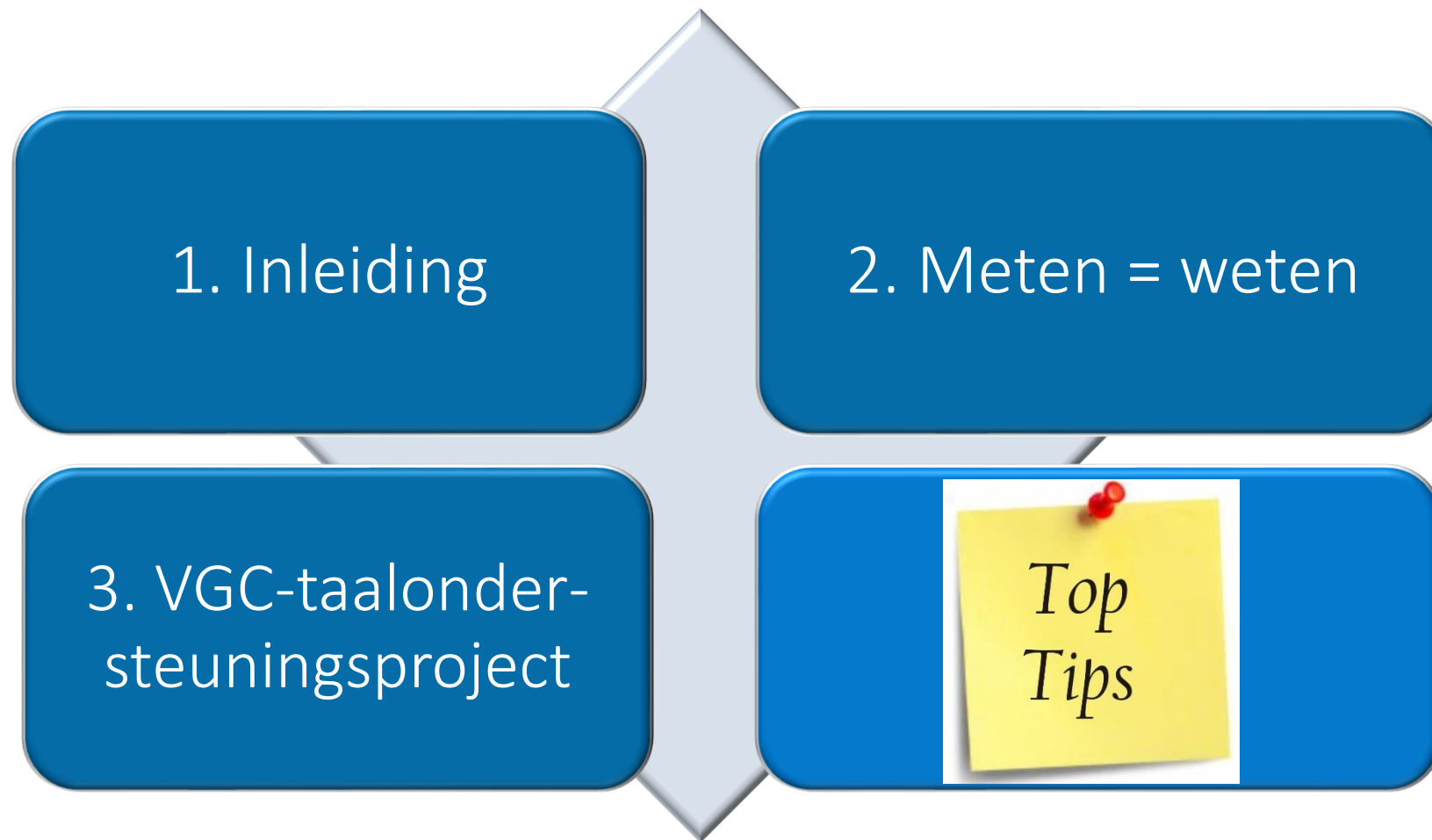
Oefen je **Nederlands** op een leuke en informele manier.
Kom langs op **maandag- of vrijdagmiddag!**

Info?

an.demoor@odisee.be
leonie.vanlierop@odisee.be
riet.vanhoutte@odisee.be

Actie 4: waarderen & stimuleren van meertaligheid

KADER

Taalbewust lesgeven

Wat is TOL?

Ben ik een taalbewuste vakdocent?

TOL-pakket voor docenten

TOL voor de lerarenopleiding

Taalbewust lesgeven in het kleuter- tot secundair onderwijs

"De toekomst van de wereld zit vandaag in mijn klaslokaal." De leerkracht heeft een voorbeeldfunctie, niet in het minst op taalvlak. Taal is de drager van alles, en daarrond een sterk bewustzijn creëren begint in een kwaliteitsvolle lerarenopleiding.

Hoe leid je leraren in het kleuter-, lager- en secundair onderwijs op tot taalbewuste leerkrachten? Als het over taalontwikkelen gaat, willen studenten, leerkrachten en docenten graag concrete voorbeelden zien. Daarom ontwikkelden Odisee, dienst studieadvies en Arteveldehogeschool - met de steun van de Orde van den Prince - twee didactische pakketten. Het materiaal uit het eerste pakket - dat voor het kleuter-, lager- en secundair onderwijs - vind je hier:

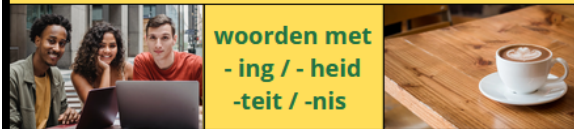
1. een **leidraad** 'taalontwikkelen lesgeven: hoe doe je dat?', met heldere uitleg rond begrippen als 'schooltaal', 'taalfeedback' en 'betekenisonderhandeling'
2. vijf **instructiefilmpjes** waarin leerkrachten technieken en basisprincipes van taalbewust lesgeven in hun klaspraktijk demonstreren:
 - a) kleuteronderwijs: '[Tussen thee en taal](#)'
 - b) lager onderwijs: '[De aarde, de zon en de maan](#)'
 - c) eerste graad secundair onderwijs Natuurwetenschappen: '[Van voedselketen tot kringloop](#)'
 - d) tweede graad ASO Economie: '[Verschuivingen op de arbeidsmarkt](#)'
 - e) derde graad BSO Project Algemene Vakken: '[Een vakantiejob zoeken](#)'

Bij de filmpjes horen ook **opdrachten**.
3. drie **kijkwijzers** voor taalbewust lesgeven:
 - a) in het **kleuteronderwijs**
 - b) in het **lager- en secundair onderwijs**
 - c) in het **hoger onderwijs**

? de of het ?

de-woorden

woorden met
-ing / -heid
-teit / -nis

personen
de docent
de programmeur
de verkoper

de afdeling
de hoeveelheid
de kwaliteit
de betekenis

drank/vloeistof
de koffie, de melk
de olie, de benzine

**uitzonderingen: het water, het sap, het bier
& het meisje, het kind, het slachtoffer, het teamlid**

de consultants
de teamleden
de kinderen
de afdelingen
de bedrijven

transportmiddelen
de auto
de vrachtwagen
de bus

alle meervouden

namen van...
bomen & planten (de eik)
groenten & fruit (de appel)
rivieren & bergen (de Zenne)

uitzonderingen: het vliegtuig, het schip

het-woorden

talen
Het Nederlands
het Engels
het Arabisch

het realisme
het toerisme
het instrument
het insolent

woorden met
-isme
-ment

materialen
het ijzer, het papier
het aluminium
het glas

alle verkleinwoorden = het woorden
het mailtje, het foutje, het ICT-wereldje
altijd het =

het bedrijf, het risico, het systeem, het nummer, het effect,
het kenmerk, het product, het resultaat, het budget

➔ **Maak jouw de/het-lijst en studeer!**

Tips!

- 1) Herlees je teksten hardop!
- 2) Controleer via www.woordenlijst.org!
- 3) Oefen via <https://www.welklidwoord.be/>
&
- 4) Gebruik de app

de? het? de? het? de? het? de? het? de?

EEN KLEIN FOUTJE
met
GROTE GEVOLGEN

de? het? de? het? de? het? de? het? de?

De firma die
mij contacteerde
is internationaal actief.

Het bedrijf dat
mij contacteerde is
internationaal actief.

de firma
deze firma / die firma

het bedrijf
dit bedrijf / dat bedrijf

(w)elke firma? → onze firma!
iedere firma!

(w)elk bedrijf? → ons bedrijf!
ieder bedrijf!

Adjectieven: met of zonder -e?

de firma	het bedrijf
de nieuwe firma	het nieuwe bedrijf
(g)een nieuwe firma	(g)een nieuw bedrijf
nieuwe firma's	nieuwe bedrijven

Het adjectief krijgt altijd een -e
behalve bij de een-constructie van een het-woord.

1) Herlees je teksten hardop!
2) Controleer via www.woordenlijst.org
3) Oefen via <https://www.welklidwoord.be/>
&
4) Gebruik de app

POSTERS

Odisee
DE CO-HOGESCHOOL

Je bent
zoals je mailt!

- 1 Gebruik je **e-mailadres** van Odisee.
detofste123@hotmail.com is privé.
- 2 Het **onderwerp** is van belang.
Het vat je boodschap samen en is niet te lang.
Komma is niet hoe **je ontvanger** heet.
- 3 Schrijf *Beste mevrouw/meneer/docent/collega/...*
als je de familienaam niet weet.
- 4 Je tekst is in **alinea's** opgedeeld,
in de eerste zeg je meteen *waarom* je mailt.
- 5 **Chattaal en afkortingen** laat je eruit,
HOOFDLETTERS en uitroepstekens!!! zijn te luid.
- 6 Eindig met een **positieve afsluitende zin**,
bedanken of "uitkijken naar..." kan er altijd in.
- 7 **Onderteken** met *Met vriendelijke groeten*
volledige naam + campus + opleiding + studiejaar
Goed nagelezen? Bijlage(n) toegevoegd?
Verzenden maar!

7 SNELLE TIPS VOOR HELDER SCHRIJVEN

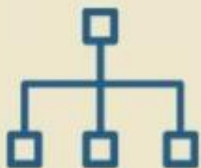
1. DENK NA OVER JE DOEL

Voor wie schrijf je je tekst? **Wie is je lezer?**
Een motivatiebrief vraagt een andere taal dan een whatsappje naar je vriendengroep.

2. GEBRUIK LEESTEKENS

Leestekens tonen hoe een tekst moet klinken, waar je stem omhoog moet en waar een pauze valt. Als je hoofdletters, komma's, punten, vraagtekens enz. weglaat, is je tekst veel moeilijker te lezen. Soms is de info zelfs totaal fout.

3. WERK MET TITELS & ALINEA'S

Een titel is een samenvatting van je stukje tekst. Een alinea bevat één kerngedachte. Met titels en alinea's geef je je tekst inhoudelijk en visueel **structuur**. De lezer zal je tekst daardoor beter begrijpen.

4. KIES VLOTTE TAAL

Gebruik vlotte en moderne taal en blijf professioneel. Schrijf met flair maar niet te familiair. Schrijf niet te stijf. Als jij vlot schrijft, win je de goodwill van je lezer. Een tip: **lees je tekst hardop**.

5. KIES CONCRETE WOORDEN

Gebruik woorden die **concrete informatie** geven. Zijn 'mensen' in jouw verhaal klanten, kinderen, patiënten of consumenten? En betekent 'moeilijk' frustrerend, vermoeiend of ingewikkeld?

6. GEBRUIK ACTIEVE ZINNEN

Vermijd passieve zinnen! Hoe herken je deze zinnen? Kun je 'door de pinguïns' toevoegen? Bingo! Schrijf 'De maatschappelijk werker informeert elk aangemeld gezin.' in plaats van 'Elk aangemeld gezin wordt geïnformeerd (door de pinguïns).'

7. CONTROLEER JE TAAL

Lees je tekst na op taalfouten! Of doe het samen met je taalcoach, je partner, een vriend, ... Taalfouten komen erg onprofessioneel over, zeker als het gaat over basisfouten. Maak **een lijstje** van jouw frequente fouten en gebruik dat lijstje bij elke schoolopdracht.

Jouw taal-GPS: kennisclips

<https://www.youtube.com/@jouwtaal-gps5399/videos>

t of d bij het voltooid deelwoord ?

Gemakkelijk
Praktisch
Snel

TaalMOOC Odisee

<https://ecourses.odisee.be/starter/>

Academische woorden

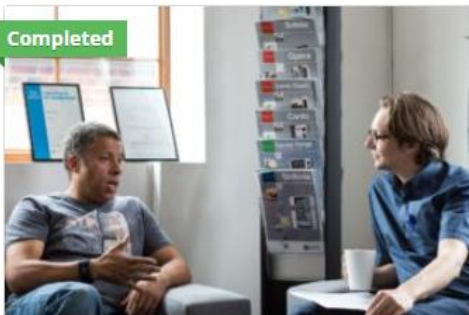
In alle opleidingen
Verondersteld gekend

Voorbeelden:
Adequaat, relevant, summier, plausibel, evident

Kennisclip
<https://youtu.be/CvCOIzgXrss>

[TERUG NAAR CURSUS](#)

Completed

1. Start

De doelstellingen, het verloop en de evaluatie van deze TaalMOOC

[GA VERDER](#)

100% VOLTOOID

Completed

2. Luistervaardigheid

Notities leren nemen, woordenschat- en luisterstrategieën

[GA VERDER](#)

100% VOLTOOID

Completed

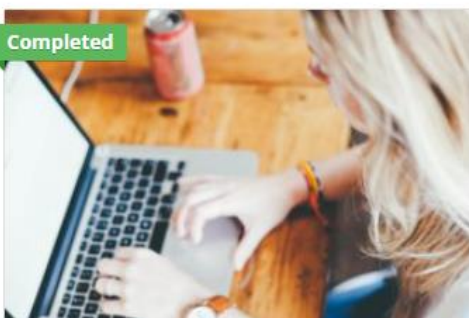
3. Leesvaardigheid

Leesstrategieën, bronnen verzamelen en noteren, plagiaat, tekststructuur met signaalwoorden herkennen, schema's en samenvattingen maken

[GA VERDER](#)

100% VOLTOOID

Completed

4. Schrijfvaardigheid

Ingeschreven

5. Spreekvaardigheid

Completed

6. Afronding

Handleiding TaalMOOC

<https://www.youtube.com/watch?v=VtXxCY7Gkul&feature=youtu.be>

Veelgestelde vragen van studenten

Waar vind ik de handleiding?

Je vindt een handig filmpje op <https://www.youtube.com/watch?v=VtXxCY7Gkul&feature=youtu.be>

Hoeveel tijd moet ik rekenen voor het doornemen van de volledige TaalMOOC?

Het geheel van alle cursussen en opdrachten samen, indien grondig gemaakt, neemt naar schatting **20 uur** in beslag: <https://ecourses.odisee.be/starter/topic/tijdsbesteding-3/>

Ik ben (nog) geen student van Odisee. Kan ik de MOOC toch volgen?

Ja, de StartTaalMOOC is voor iedereen toegankelijk en gratis.

Hoeveel studiepunten kan ik krijgen als ik de MOOC heb afgerond?

De MOOC staat in principe los van je studieprogramma. Neem contact op met je opleiding voor deze vraag, jouw opleiding kan vervolgens contact opnemen via [e-mail](#).

Kan ik ook één module volgen, of moet ik de MOOC in zijn geheel volgen?

Ja, je kunt de modules van de MOOC afzonderlijk volgen als je bijvoorbeeld meer wilt weten over één bepaalde deeltaalvaardigheid.

Hoeveel kost de MOOC?

De MOOC is voor iedereen gratis te gebruiken en wanneer je maar wilt.

Hoe kan ik suggesties/voorstellen voor verbeteringen doorgeven?

We staan open voor suggesties en verbeterpunten. Ook zijn we benieuwd naar ervaringen. Je kunt je vragen, bedenkingen of suggesties mailen naar [An De Moor @ Odisee](mailto:An.DeMoor@odisee.be)

Jaarplanning 23-24 - semester 1

Maand	Acties
Oktober	<ul style="list-style-type: none">• Nieuwsbericht boekenruilkasten• Week van het Nederlands (30 september tot 7 oktober) - thema: gevoel en emotie Taalkranten op iedere campus (docentenruimtes, onthaalpunten, boekenruilkasten, ...) + nieuwsbericht met vijf boekensuggesties in het kader van de Dag van de mentale gezondheid op 9 oktober
November	<p>Voorleesweek (18 tot 26 november) – thema: word jij mijn voorleesbuddy? <i>Filmpje vanuit Iedereen Leest: hoe lees ik voor?</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Oproep: voorlezen in de lessen en tijdens vergaderingen door docenten, studenten</i>• <i>Voorleesactie</i>
December	<ul style="list-style-type: none">• Bookflix (nieuwsbericht DES)

Jaarplanning 23-24 – semester 2

Maand	Acties
Januari	<p>Gedichtendag en start van de Poëzieweek: donderdag 25 januari (t.e.m. 31 januari 2024):</p> <ul style="list-style-type: none">• Ode aan Marc: onze huisdichter van het afgelopen jaar• Oproep lanceren: wie wordt de nieuwe Odisee-huisdichter?• Blinddate met een gedicht: enveloppen uitdelen met een gedicht in (in de lessen, op kantoor, in de buurt etc.) + eventueel ambassadeuractie met alumni dichters (bijv. columnschrijver voor De Morgen)
Februari	<ul style="list-style-type: none">• Bookflix (nieuwsbericht DES)
Maart	<ul style="list-style-type: none">• Jeugdboekenmaand (thema sport en spel): vlog door student: wie ben je, wat lees je en waarom lees je?
April	<ul style="list-style-type: none">• Internationale Dag van het kinderboek: vlog door student: wie ben je, wat las je (in jouw kindertijd) en waarom las je dat?• Wereldboekendag en Vlaandereenleestdag: 23 april• In de filosofie maand april: actie i.s.m. Jelle De Schrijver en Eef Cornelissen (bijv. nieuwsbericht: prikkelende boeken die aanzetten tot filosoferen)
Mei	<ul style="list-style-type: none">• Bookflix (nieuwsbericht DES)

Onbekende woorden: oefeningen

- ❑ <https://delenderwijs.net/academische-woordenschat/>
- ❑ <https://ilt.kuleuven.be/actaned>
- ❑ <https://orientplus.ucll.be/>

Oriënt + (*serious game* voor woordenschattraining)

+/- 1000 academische woorden

40 groepen van 25 woorden

drie levels per groep (receptief → productief)

na vier groepen: testje (20 van de 100 woorden)

https://www.arts.kuleuven.be/cto/materialen/secundair/taalverwerving-en-geletterdheid/gelaarsd-gespoord-geletterd/gelaarsd_gespoord_geletterd

Modernisering secundair onderwijs

Gevolgen voor de overgang SO-HO

Modernisering secundair onderwijs

1. Inleiding: krachtlijnen + gevolgen voor overgang SO-HO
2. Case: 7^e jaar Voorbereiding hoger onderwijs Antwerpen
3. Brainstorm: organisatie en invulling van het 7^e jaar Voorbereiding hoger onderwijs

Krachtlijnen modernisering secundair onderwijs

1. Ambitieuze eindoelen
2. Versterking oriënterende functie 1^e graad
3. Transparant studieaanbod in 2^e en 3^e graad → matrix met studiedomeinen, finaliteiten en onderwijsvormen

Gevolgen voor overgang SO-HO

- ▣ Veranderende toelatingsvoorwaarden
- ▣ Veranderende startcompetenties

Gevolgen voor overgang SO-HO

- ▣ Veranderende toelatingsvoorwaarden
- ▣ **Veranderende startcompetenties**
 - Aangepaste eindtermen
 - Instroom vanuit andere onderwijsvormen en studierichtingen

Gevolgen voor overgang SO-HO

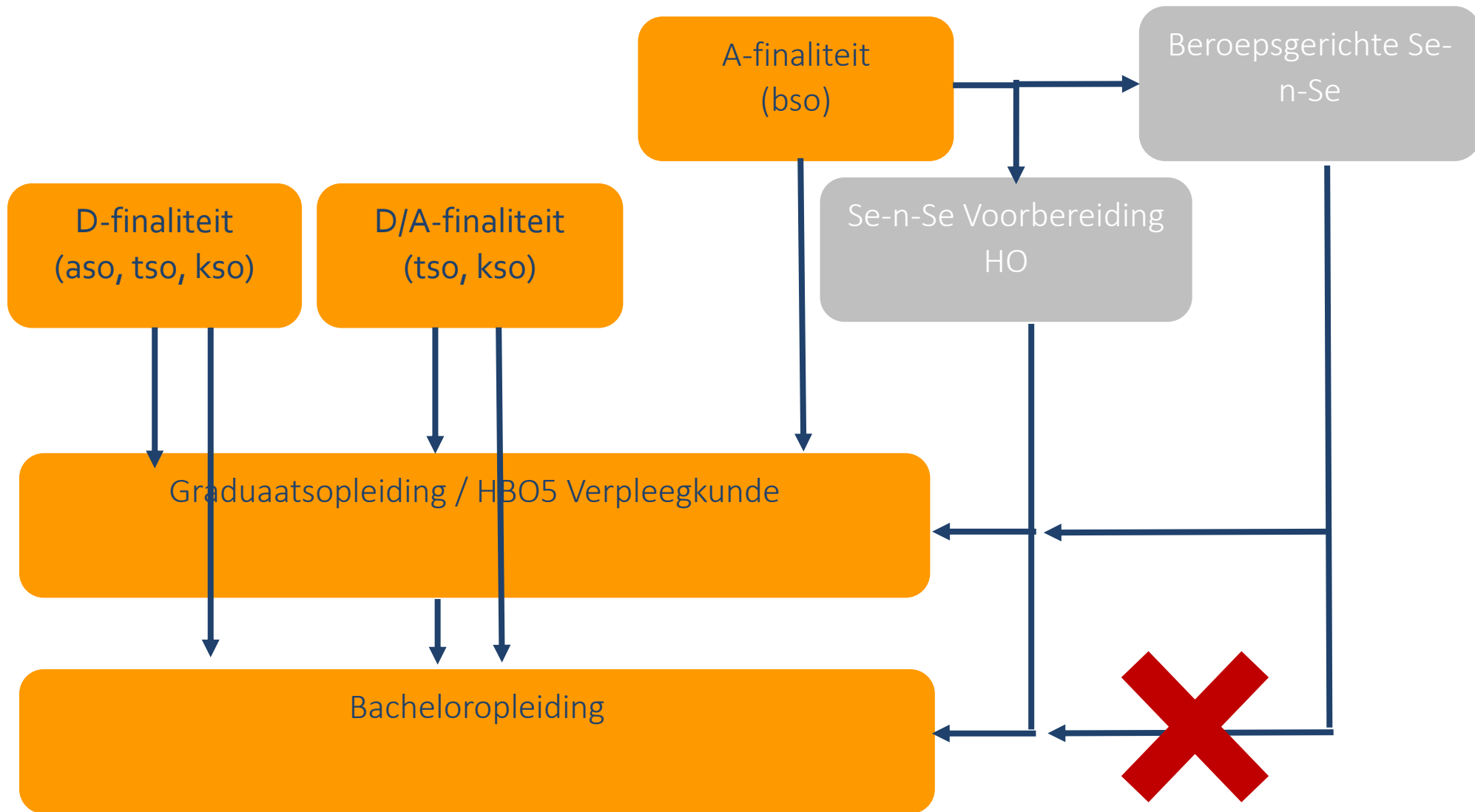
- ▣ Veranderende toelatingsvoorwaarden
- ▣ Veranderende startcompetenties

VKS3

VKS4

VKS5

VKS6

Gevolg veranderende toelatings-voorwaarden: dalende instroom in bachelors?

PBA's Odisee + EhB (nieuwe instroom)	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21	'21-'22	'22-'23
BSO + naamloos leerjaar	0,09%	0,12%	0,13%	0,25%	0,60%	0,67%
BSO 7e specialisatiejaar	9,24%	9,19%	10,25%	10,86%	11,65%	10,65%
BSO "andere"	1,63%	1,63%	1,32%	1,03%	0,60%	0,69%
BSO Totaal	10,96%	10,94%	11,70%	12,14%	12,85%	12,00%
Niet BSO	89,04%	89,06%	88,30%	87,86%	87,15%	88,00%

Gevolg veranderende toelatings-voorwaarden: dalende instroom in bachelors?

Bacheloropleiding Odisee	Gemiddelde BSO-instroom laatste 5 AJ'en
Edu Ba Kleuteronderwijs	34%
PBa Sociaal Werk	21%
PBa Verpleegkunde	20%
PBa Gezinswetenschappen	19%
PBa Organisatie en management	18%
PBa Vroedkunde	17%
PBa Orthopedagogie	15%
PBa Agro- en Biotechnologie	13%
PBa Bedrijfsmanagement	12%
PBa Vastgoed	10%

Bacheloropleiding EhB	Gemiddelde BSO-instroom laatste 5 AJ'en
Edu Ba Kleuteronderwijs	47%
Pba Organisatie en management	34%
PBa Verpleegkunde	26%
PBa Pedagogie vh jonge kind	25%
PBa Sociaal werk	24%
PBa Toerisme en recreatiemanagement	23%
PBa Vroedkunde	22%
PBa Hotelmanagement	18%
Edu Ba Secundair onderwijs 2 OV	18%
PBa Multimedia en creatieve technologie	16%

Belang van voldoende aanbod Se-n-Se Voorbereiding HO in de regio

- Overzicht van de huidige aanbieders van '7e lj gericht op hoger onderwijs bso' (voorheen 'Naamloos leerjaar') in Brusselse regio

Brussels Hoofdstedelijk Gewest	Vlaams-Brabant
GO! Technisch Atheneum Zavelenberg (Sint-Agatha-Berchem)	GO! Technisch Atheneum (Halle)
	GO! KTA Campus De Brug (Vilvoorde)
	GO! Technisch Atheneum Horteco (Vilvoorde)
	ZAVO Secundair Onderwijs (Zaventem)

- Bron: Onderwijskiezer

Vooruitblik: toekomst Se-n-Se's?

▣ Minder ingerichte Se-n-Se's in bso?

- Financiële haalbaarheid voor scholen (cfr. lesurenpakket)?
- Enkel duale variant of ook niet-duale tegenhanger?

Samenwerkingsmogelijkheden met HO?

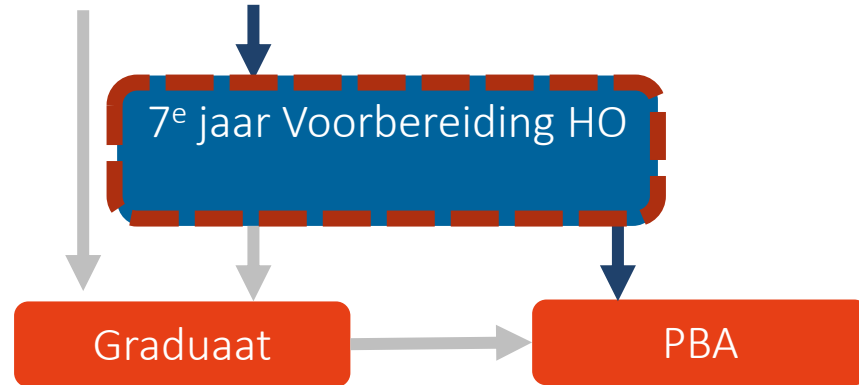
Modernisering van het secundair onderwijs: nieuwe kansen

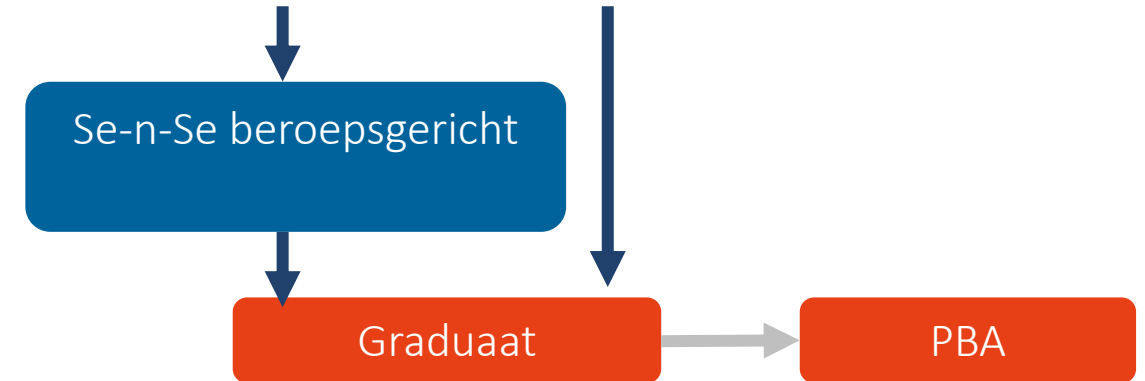
Mogelijkheden verder studeren na 6^e jaar BSO

Leerling die graag (ook) theoretisch leert

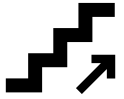
Leerling die graag praktisch leert

Voorsprongfondsproject

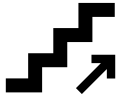
- ▣ Partners
 - Hogescholen: KDG en AP
 - Secundaire scholen (stedelijk/provinciaal onderwijs): ca. 60 leerlingen
- ▣ Focus
 - KDG: analyse impact op hoger onderwijs
 - AP: samenwerking met secundair onderwijs 7de jaar
- ▣ Vaststelling
 - 7de 'naamloos jaar': traditioneel secundair onderwijs

Voorsprongfondsproject

▣ Voorbereiding

- Sessies gegeven aan secundair onderwijs (startcompetenties)
- Intervisies met leerlingen (zelfbeeld, motivatie/Lemo, taal) en impact op toekomstig studiesucces
- Intervisies met leerkrachten GO!, OVSG en POV (expertise uitwisselen)
- Analyse leerplannen 7de jaar (POV)

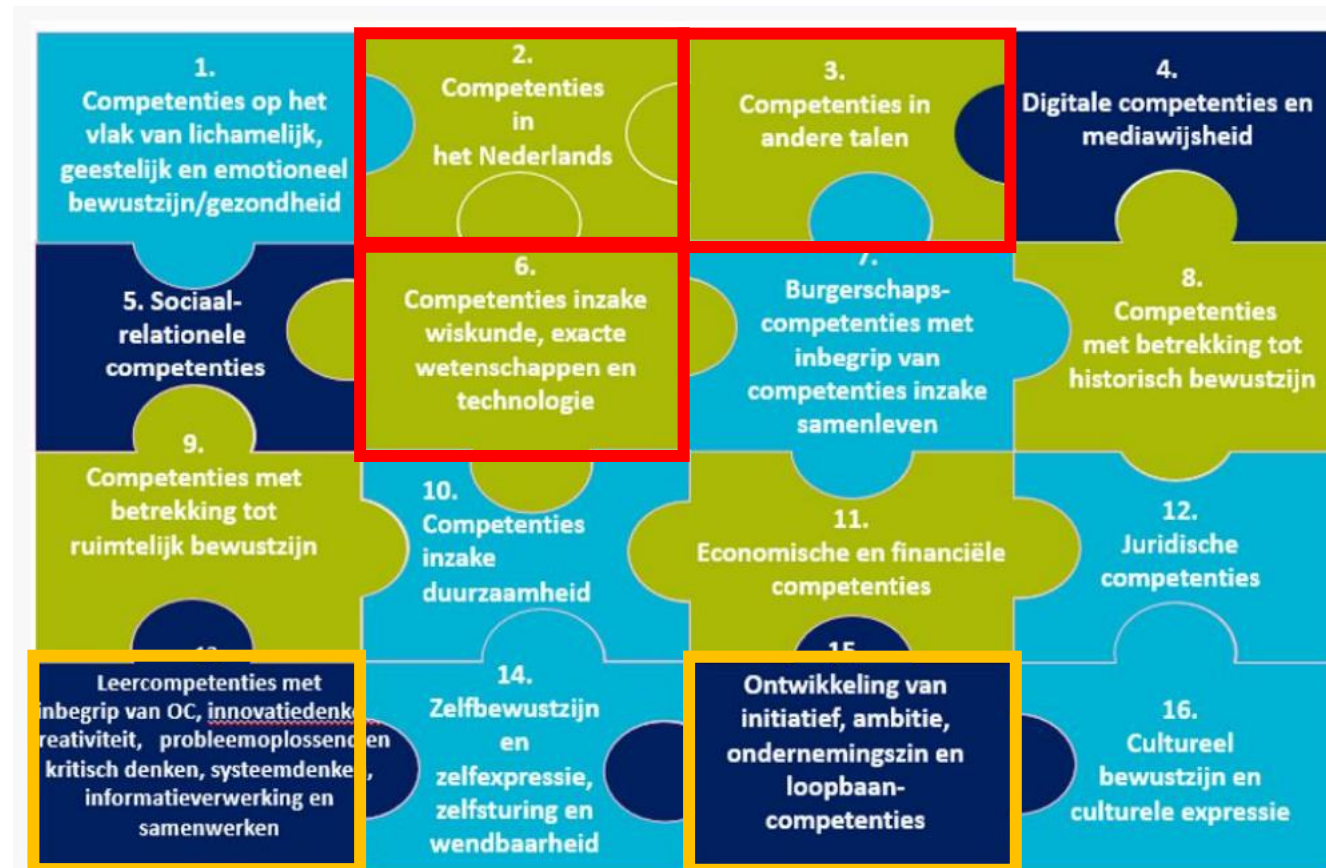

Voorsprongfondsproject

- Project
 - ‘proeven van een opleidingsonderdeel’
 - Werkvormen typisch voor secundair onderwijs (noteren, labo,...)
 - Leerplatform
- Monitoring en vaststellingen
 - Voortgang opgevolgd van de leerlingen in het 7de jaar
 - Leerlingen verspreid zetten in de instelling ↔ *belonging* / “ze lopen verloren”
 - Complexe organisatie
- Toekomst
 - 1 OLOD over opleidingen heen ‘AP-vaardig’ in het 2de semester
 - In het 1ste semester: rondleiding, sessie leerplatform,...

7de jaar voorbereiding HOW

- Doel: “sterke schakel vormen naar het hoger onderwijs”
- Aandacht voor het vereiste basisniveau
- ~verschillen in **sleutelcompetenties** secundair onderwijs VKS3 (A-finaliteit) en VKS4 (D- en A/D-finaliteit)
 - SC 2 (Nederlands)
 - SC 6 (wiskunde)
 - SC 3 (Frans/Engels)
 - SC 13 (leercompetenties)
 - SC 15 (loopbaancompetenties)

BRAINSTORM

Brainstorm: 7e jaar voorbereiding HO

Denkcoefening: Hoe ziet het 7e jaar Voorbereiding Hoger Onderwijs eruit (organisatie én inhoud)

- in een ideale wereld
- waarin er geen financiële, praktische, organisatorische... beperkingen zijn en
- waarin voldoende leerlingen kiezen voor dat jaar?

De ideale wereld: 7e jaar Voorbereiding HO

ORGANISATIE

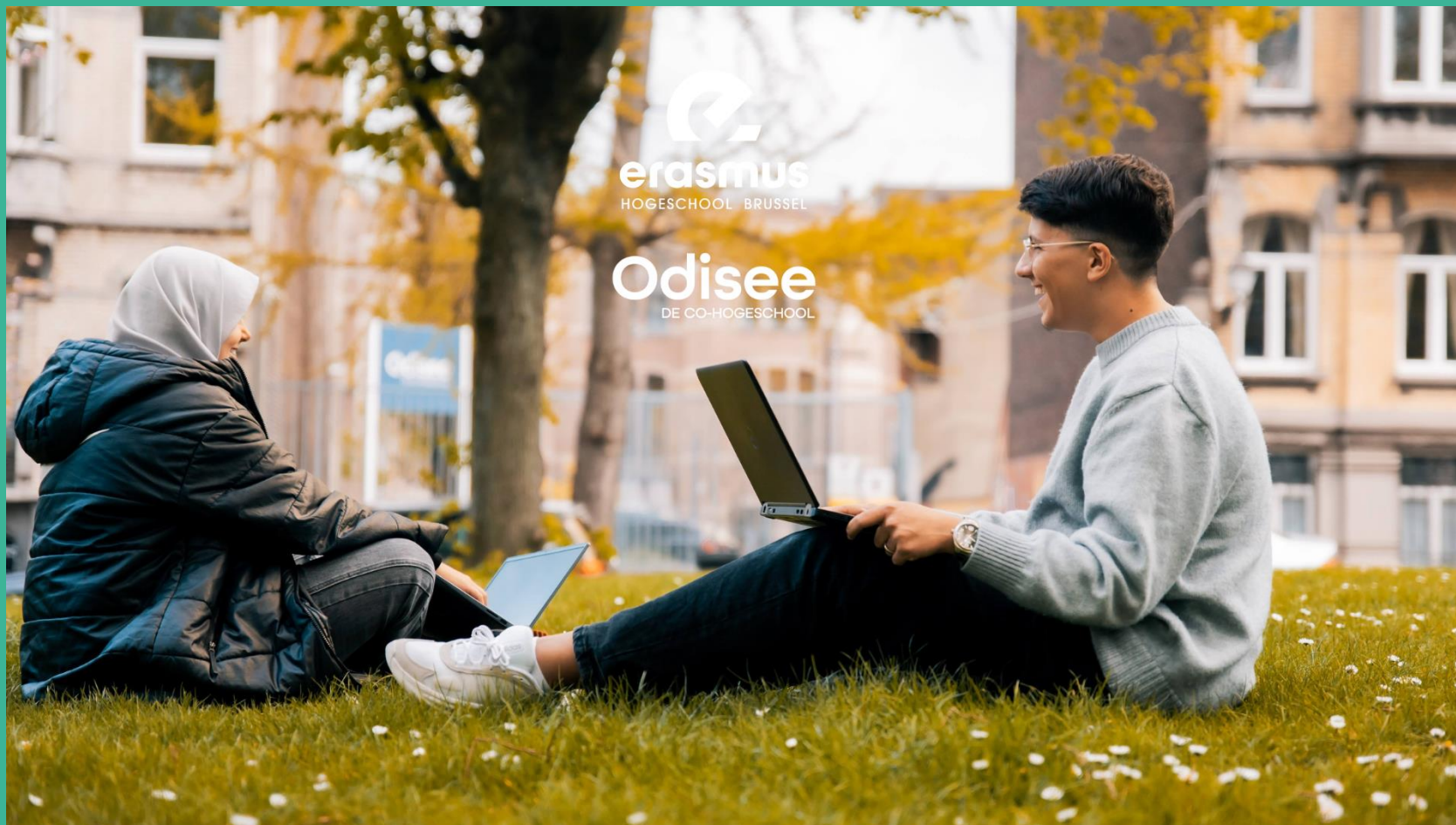
- ▣ Wie organiseert? Secundaire school of samenwerking met externen?
- ▣ Locatie: op 1 plek (vertrouwde secundaire school) of zijn er andere kansen?
- ▣ Wie neemt rol op als leraar/begeleider/coach in dat 7^e jaar?
- ▣ Welke expertise is wenselijk van leraren die rol opnemen?

De ideale wereld: 7^e jaar Voorbereiding HO

INHOUD

- ▣ Op welke vaardigheden moet worden ingezet?

BEDANKT !

Nog vragen?

Contacteer:

- **Ann Martin** - Directeur
Onderwijs: ann.martin@odisee.be
- **Cynthia De Bruycker** - Directeur Onderwijs
& Onderzoek: cynthia.de.bruycker@ehb.be